

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo leto lir 40.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

St. 64

V Gorici, v sredo 27. oktobra 1926.

Leto IX.

Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasni se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. List izdaje konsorcij GORIŠKE STRAŽE. Tisk: Katoliške tiskarne v Gorici, Piva Piazzata št. 18.
Uprava in uredništvo: ulica Mameli št. 5, (prej Scuole).
Telef. int. št. 308.

Boj kletvini.

Mnogo je vprašanj, v katerih nikakor ne soglašamo z gospodi, ki sedaj določujejo usodo naše dežele. Kdor je le površno zasledoval zgodbo našega lista v zadnjih letih, se je o tem brezdvomno prepričal. Priznati pa moramo odkritosrčno, da je sedanja vlada izdala tudi ukrepe, s katerimi se popolnoma strinjamo in katerih udeležitev je v polnem skladu tudi z našim mišljenjem in čustvovanjem. Eden takih ukrepov je boj proti kletvini, katerega je sedanja vlada započela z vso resnostjo.

Ne bomo se spuščali v presojo razmer, ki vladajo glede kletvine v italijanskem delu države. Saj je splošno znano, kako se grdo in brezbožno preklinja med priprostim italijanskim ljudstvom. Ta nedostojna razvada se je pa zlasti po vojni začela pogubno širiti tudi med nami. Če človek hodi po naši lepi deželi, zlasti ob nedeljah zvečer, ko so duhovi že nekoliko razburjeni, sliši kletvine, nad katerimi se mora zgražati. Robotost, surovost in neotesanost, ki govore iz gotovih kletvin, so tako nizkotne, da jih z nobeno besedo ne moremo zadostno obsoditi.

Nočemo delati pridige in tudi ne mislimo podčrtavati grešnosti, ki navadno tiči v takih razbrzdanih kletvicah. Poudariti hočemo samo dvoje:

Kletvina izpričuje neolikano in surovo naravo. Če pogledate v vsakdanje življenje, vidite takoj, kako je naša trditve resnična. Kdaj človek kolne? So gotove surovine, ki kolnejo tudi pri navadnem dnevnem delu, toda takih ni veliko med nami. Večji del preklinjanja se sliši v časih, ko ljudje brez dela in že precej razgreti posejajo po zaduhlih gostilnah. Ob takih prilikah dobiš v časih številne družbe fantov in tudi mož, ki skoro tekmujejo, kdo se bo krepkeje pridušil. In kar je najogabnejše: so ljude, ki po vsaki drugi, tretji besedi morajo izustiti kletvico. Dostojnega človeka obhaja kar zona, ko sliši tako družbo. Z grozo se vprašuje, odkod tolika surovost in duševna zanikrnost. Bodi prav odkrito povedano: z nobeno drugo stvarjo človek ne razgali tako hitro vse revščine svoje osebnosti kot z bedastim preklinjanjem.

Drugo: Kletvine, ki se vedno bolj vdomačujejo po naši pokrajini, niso našega izvora. Toda radi tega si ne smemo ničesar domišljati. Očividno ni zlahkosti naše narave vzrok, da smo med nami kolikor toliko zavorili razširjanje tega zla. Hitrost, s katero se ta bolezen sedaj med nami širi, govori čisto drugače. Toda bodi kakorkoli, mi se moramo zavedati, da s prevzemanjem drugorodnih kletvic izpričujemo duševno manjvrednost, ki nam nikakor ne more biti v ponos. Vse naše stremljenje gre za to, da hranimo svoj narodni značaj čist in samosvoj. Na vseh poljih našega živja in bitja skušamo, — kljub težavam — to sveto delo udeležiti. Ali naj ravno v tem vprašanju omagamo in podležemo? Zalostnejšega spričevala bi si pač ne morali dati! Otresimo se zato te nečedne navlake, ki zastruplja plemenitost srca in kvari naš narodni značaj!

Kaj se godi po svetu?

V Jugoslaviji gre zadnje dni prav zares. Nemara so ti dnevi, ki jih pravkar doživlja jugoslovanska politika zgodovinskega pomena. Znamenja kažejo, da bodo Slovenci, Srbi in Hrvatje prav kmalu pozvani, da skupno in v slogi vladajo skupni narodni dom.

Prerokbe zore.

Ta lepi naslov Finžgarjevega kova se zdi, da velja tudi za zadnje dneve. Že ko se je stari Nikolaj Pašić v Cavtatu mudil so vsi prorokovali, da bo Uzunovičeva vlada zletela. Posebno odkar je Uzunovič ubiral lastna pota brez Pašića je bilo več kot gotovo, da ne bo sivi radikalni vodja dolgo molčal. Nizkolo Pašića so v Belgradu njegovi pristaši prav slovesno sprejemali, da bi vsemu svetu dokazali, kakšno zaslonbo ima v svojih vrstah in da je govoričenje o treh strujah med radikali le prazna marnja.

Tako je tudi bilo. Uzunovič je že par dni po Pašićevem prihodu podal ostavko. Vse je že mislilo, da bo dozorela že tudi druga prerokba o skupni vladi vseh treh bratov.

Ko je padla vlada, so začela živahna pogajanja med strankami. Najprej je bilo mnenje, da bo Radičeva stranka šla iz vlade. Toda taka domneva se ni mogla uresničiti, ker so radikali brez hrvatske seljačke stranke preslabi. Zaveznitvo obeh strank ukazuje politična nuja. V samih radikalnih vrstah pa nima skoraj nihče izmed voditeljev vseh poslancev za sabo. Zategadelj bi se znalo dogoditi, da bi prekanjeni Radič pri kakem glasovanju polovil par radikalnih glasov zase. Pašić je tu uvidel in je dal migljaj, naj se vržejo oči na kako drugo resno stranko, ki bi vlado utrdila. Tako je prišlo do pogajanj s slovensko ljudsko stranko za vstop v vlado.

Mi smo že enkrat zadnjič pisali, da bodo morali Slovenci kmalu dobiti tudi nekaj odločilne besede. Tako mnenje je prodrlo tudi v vse zrele ljudi v Jugoslaviji. Zato moramo pogajanja za vstop Slovencev v vlado smatrati kot posledico takega mišljenja.

Vodja slovenske ljudske stranke dr. Korosec se do danes še ni domnil pod kakimi pogoji je voljan sodelovati v vladi. Zahteva seveda, da se mora za slovenske dežele več storiti kot dozdej. Načela samouprave seveda tudi ne more zatajiti za vladne jasli. Uspešneje bo pa stranka s temi načeli prodrla, če bo ob strani gledala kot opozicija in na veliki zvon udarjala svoje načelo o avtonomiji, ki sedanje politike tako bode.

Vladni predsednik Uzunovič je zaenkrat svojo ostavko še preklinal. Najbrže, ker je Pašić še preslab, da bi zopet krepko v politiko posegel, drugih močno vplivnih mož pa med radikali za zdaj še ni. Pogajanja z ljudsko stranko so pa kljub temu tekla naprej. To je znamenje, da se jugoslovanska država bliža dnevu, ko bo utriena in ponosna.

Tudi o bojih v ruski boljševiški stranki smo že parkrat pisali. Zad-

nje čase so pa ti boji tako močno zaostri, da se majoje stebri rdeče Rusije.

Novi diktator.

Po smrti Vladimirja Ljenina se ni moglo soditi, kdo bo začel v Rusiji ukazovati. Oglevali so se za takim možem, pa ni bilo več tako močnih rok kot so bile Ljeninove. Več vodilnih mož pa se je jelo potegovati za prvo mesto. Kjer se pa več ljudi smatra za sposobne, tam mora priti do ribarij, sporov: in reč se pelje po navadi tako daleč, da zastran užaljenih veličin trpi stvar sama.

Tako so se tudi v Rusiji pojavili trije možje, ki so vzeli boljševiške vajeti v roke. To so bili Stalin, Zinovjev in Trockij. Slednja dva sta kmalu zaigrala svojo moč. Trockij je že pred dobrim letom šel na Krim na »oddih« kot se je reklo. Gregor Zinovjev, ki je imel svojo glavno moč v nekdanjem Petrogradu, je pa lani začel hudo opozicijo proti Stalinu. Rykov, predsednik sovjetov pri tej politični borbi skoraj v poštev ne pride. Leningradska opozicija, ki smo jo bili že nekoč popisali, je pa butala ob steno, čeprav se smatra za edino pravoverno. V Moskvi je med tem prišel na površje Josip Stalin. Nekateri vidijo v njem drugega Lje-

nina, diktatorja boljševizma. Ob njegovi odločni volji se je razbil odpor Zinovjeve in Trockijeve struje. Voditelji opozicije so odstopili. Stalin je neomejen gospodar.

Globoke korenike.

Ostra nasprotstva med komunisti v Rusiji izvirajo že iz prvih dob po revoluciji. Široke delavske plasti so menile, da bodo odpravljene vse socialne razlike in da bodo oni vladajoči stan. Tako naziranje se je pa celo med boljševiki izkazalo za naivno. Enakopravnost je ostala na papirju. Vedno bolj se pa večja nasprotje med vasjo in mestom. Skritih kapitalistov je po Rusiji vsak dan več. Kmet ljubi svojo zemljo, če je njegova: to velja tudi tam gori.

Zinovjeva struja, ki se smatra za bolj boljševiško negoli nasprotna, je hotela obdavčiti vse bogatejše kmete. To pa ni šlo. Zato sedanje vodstvo boljševizma raje bolj zmerne vlada. Zato sta ga Zinovjev in Trockij dolžila, da ni več čisto boljševiško.

Socialni teoretiki imajo tu en vzgled več, da ljudje še niso rojeni za komunizem, oziroma, da še niso angelji z nebes, da bi bili drug drugemu povsem enaki. Strasti, ki razjedajo človeška srca ne bo ustavil komunizem, marveč druga zdravila, ki jih pa današnji svet še za meta.

DNEVNE VESTI.

Osebna vest.

21. okt. je prišel za superiorja na mirenski Grad preč. g. dr. Anton Zdešar, odšel pa je preč. g. superior Fr. Birk.

KNJIGE

GOR. MOHORJEVE DRUŽBE so izšle. Udje bodo prejeli letos pet knjig, in sicer:

Koledar za l. 1927;
Jelkin nageljček, povest, spisal Evgen Kumičić;
Legende o sv. Frančišku, spisal Ksaver Meško;

Luč v temi;
Kolački za mlado in staro.
Družbino tajništvo bo knjige razposlalo v temle redu: 1. Tržaškoprska škofija. 2. Reška škofija. 3. Goriška nadškofija. Goriške duhovnije bodo prejele knjige po 10. novembru. V knjigarnah stanejo knjige 8 lir. Koledar sam 4 lire.

Trgovska obrtna šola.

Opozarjamo vse učence in učence, da se bo pričel pouk na tej šoli v soboto 6. novembra ob osmih zjutraj.

Učenci večernih tečajev, naj se javijo v ponedeljek 8. novembra ob šestih.

Pozor!

Na mestnem županstvu je razobešen oglas finančne intendance glede pristojbin na nepremnosno premoženje (tassa di manomorta), ki so stopile v veljavo namesto ekvivalenta.

V četrtek je praznik.

Zveza trgovcev in obrtnikov nam je javila, da je fašistovski svet sklenil, da bode v četrtek 28. okt. praznik. Nihče ne sme delati. Ta dan je namreč obletnica pohoda na Rim.

Za državne vpokojence.

Zveza državnih vpokojencev za Julijsko Benečijo bo imela v nedeljo 31. oktobra ob desetih dopoldne svoj občni zbor v Trstu v gledališču Fenice. Občnega zbora se smejo vdeležiti samo člani, ki se izkazujejo z legitamacijo.

Evharistični kongres.

Danes se je otvoril v Toledu staroslavnam španskem mestu evharistični kongres. Na kongresu je 40 škofov, dva sta iz Nemčije, eden iz Poljske in eden celo iz Tonkinga.

Vesela novica.

Mohorjeve bukve so že dotiskane! Okrog vahti se bodo že jele razpošiljati. Branja lepega in tečnega za mlado in staro bo obilo. Da bi bilo tako tudi plačilo: vsak Mohorjan bi moral še enega pridobiti za udu družbe, potem bo Mohorjev in Slomškov, naših svetcev blagoslov, obrodil obilen sad za našo vero, rod in dom!

Zima.

Po silnih zadnjih nalivih je pri-tisnil hud mraz. V nedeljo in ponedeljek so naše vode, posebno Soča in Vipava spet prestopale bregove. Potem je začelo drobno pršeti in na vrhovih naših gora se je že zalesketal prvi sneg. Letos je bilo le malo poletja, zime pa bo, kot se obeta, več kot dovolj.

»Voce Republicanca«.

znano glasilo republikancev, bo vsled denarnih in drugih zadreg najbrže prenehala izhajati.

Večerni tečaj za ročna dela

se redno vrši vsak torek in petek od 7. ure dalje v prostorih »Splošnega slovenskega ženskega društva« v Gorici, Via S. Giovanni 7 I. (čez dvorišče).

Soča narašča.

Vsled vednega deževja Soča narašča in ponekod že stopa čez bregove, posebno južno od Gorice. Tudi Idrija in Bača naraščati; Vispava je spet zalila nekaj polja v donberški ravnini.

Pijmo ga!

Na Norveškem je tudi kot v Ameriki bilo prepovedano uvažati žiti alkoholne pijače. Kajpada se ni vsak Norvežan držal take postave, marveč se ga je včasih prav pošteno nacuzal. Ta postava je kot v Ameriki rodila precej hinavcev. Pa tudi s Španci in Portugalci se je vlada skregala, ker se je branila njih vina. Južnjaki so pa zato nehali jesti norveške ribe in slanike, da so vrnili šilo za ognjilo. Oni le teden so pa imeli na Norveškem ljudsko glasovanje ali naj se vino še pije ali ne. No, in 100.000 možakov je bilo za vinopitje več kot pa proti. Tako je omenjena postava propadla. Množice na ulicah so med prepevanjem narodne himne sprejele na znanje izid ljudskega glasovanja.

»Attacabottoni«.

To je bil list, ki je prevzel dedščino znanega humorističnega in politično satiričnega dnevnika »Il becco giallo«. Toda le malo časa jo je vžival. Te dni je bil ravnatelj lista od vlade posvarjen in list ni več mogel iziti.

Smrtna kazen.

Kot je znano je vpeljana v Italiji smatna kazen za politične zločince. Politične zločince pa ne bo sodilo redno sodišče, marveč poseben sodni dvor, kateremu bosta pridružena dva vladna odposlanca.

Belo blago.

V Galacu, v romunski luki, je obrežna policija vdrla na parnik »Smail« in našla v spodnjih prostorih 15 zvezanih in polnagih deklet. Kapitana in mornarje je policija aretirala. Kapitan je izjavil, da je imel od trgovca s človeškim blagom Marija Simiča nalogo, naj teh pernajst ogrskih in slovaških deklic prepelje v Malo Azijo.

Monarhistični republikanci.

Mejhata, so v Ameriki vsi iz sebe, ker je prišla romunska kraljica v goste. Kajpak, kralji in cesarji so v ameriški republiki redka prikazen, zato gledajo je zdaj tam doli tak tam-tam. Ko je priplula ladja s kraljico in spremstvom v newyorško luko so začeli topovi grmeti; v procesiji so šli nato v mesto; spredaj po en bataljon pehote in mornarice in kar tri muzike, ob straneh pa policaji na motornih kolesih. Najprej so krenili v mesto, nato hiso, kjer je mestni župan ves iz sebe pozdravljaval kraljevske goste. Potem so bili sprejemi in pojedine in tako naprej. Neki časnikar pa le ni mogel zatajiti samega sebe in je pobasal kraljico, ali bo nemara svoje otroke v Ameriki pozabila.

Nov polet.

Iz Osla (glavno mesto Norveške) prihajajo vesti, da bodo vdeleženci zadnjega poleta čez severni tečaj šli na novo pot. Baje bodo pluli povprek severnega in južnega tečaja ter tako naredili polet okrog sveta.

General Wrangel.

Ta mož se živi in sicer v Jugoslaviji. Dolgo časa ni bilo o njem nič čuti. Pred par dnevi se je pa baron Peter Wrangel pojavil v uni formi kazaškega generala v Zagrebu in obiskal vse uglednejše ruske osebnosti. Kaj neki general spet kani?

Nova križarka.

V nedeljo so v Trstu spustili v morje novo bojno ladjo oklopno križarko »Trieste«. To je prva bojna ladja, ki jo je Italija po vojni zgradila.

Stari kancler.

V Avstriji je zopet prišel na vladno prelat Ignacij Seipel. Kadar skoči avstrijska politika s tira, pa pozovejo na pomoč tega preudarnega moža.

Rumunski kralj obišče Mussolinija.

Šef generalnega štaba Badoglio je odpotoval v Bukarešto povabiti rumunske ruverene, da marca ali aprila prih. leta posetijo Italijo. Maršala Badoglija je sprejel predsednik vlade Mussolini in mu dal potrebna navodila za to potovanje.

»Krivični hlapec«.

Pri Dunajskem Novem mestu so našli zadavljenega nekoga 15-letnega fanta sredi polja. Ko je policija morilca izteknila, je ta izpovedal, da mu umorjenec ni hotel vrniti enega šilinga, ki mu ga je bil on pred tedni posodil.

Kino na vzhodu.

Kakor pravijo številke, hodijo Japonci zelo radi v kino. Baje jih gre vsak mesec dva milijona gledat filmske slike.

Astronomski observatorij

na Mont Blancu je kupil neki indijski milijonar in ga hoče povečati in na novo opremiti. Dal je preiskati transportne možnosti in je ugotovil da bi se dali najtežji instrumenti spraviti gori najlažje z aeroplanom. Zaukrat bodo metali aparate s palalnimi dežniki dol, za posebno občutljive bodo pa napravili v bližini observatorija posebno aeroplansko pristanišče.

Peklenska vročina.

Dva potnika Challes in Weiser sta potovala iz Pariza do Bender Abbasa v Perziji. Tu sta naletela na tako vročino, da nista mogla

prestati. Domačini pa so ju uverjali, da je taka toplota pri njih nekaj vsakdanjega. V podkrepilo so jima povedali to le mično zgodbi: Neki trgovec iz Bende Abbasa je bil obsojen po smrti v pekel. Par dni potem že prosi Luciferja, naj ga spremi na njegov dom v Bender Abbas, da si vzame doma nekaj odeje, ker ga v peklu — zebe.

»Visoko« odlikovanje.

S. Marino je majhna republika v osrčju Italije v abruških gorah. Ima par tisoč prebivalcev in seveda tudi svoja vladarja: dva kapitana. V inozemstvu ima tudi svojega diplomatskega zastopnika, namreč v Parizu. Drugače je pa republika povsem združena z Italijo. No, in sanmarinski diplomatski zastopnik je te dni pripel francoskemu državnemu predsedniku na prsa najvišje odlikovanje republike S. Marino. Predsednik Doumergue je bil neki zelo vesel tega odlikovanja.

Koliko stane društvo narodov?

Koj ob njegovem rojstvu so se oglašali različni črnogledi, ki so dejali, da bo Društvo brž zamrlo. Pa so se usteli, so dejali drugi, da Društvo bo živeło; saj tako želijo številni uradniki in tipkarice, ki so vprav grofovsko plačani. Nekdo je izračunal, da je predzadnja seja Društva narodov požrla 424.500 frankov. Za najemnino in kurjavo gre na mesec 30.000 frankov, za postavljeno osebje gre 150.000 frankov in za tiskovine in podobne reči drugih 220.000. Toliko torej stane delavnica, kjer krpajo mir sveta.

ZA VSE SVETE

se spominjajte „Našega tolniča“

GOSPODARSTVO.**Zavod za pospeševanje trgovine in obrti.**

18. t. m. se je vršila 47. seja upravnega odbora tega zavoda. V tekočem poslovnem letu je zavod prispeval za stavbno razstavo v Turinu, kjer je goriški izdelek dobil odlikovanje. Na milanski razstavi so bile pohvaljene naše idrijske čipke; na Reki se je pa posebno odlikovala mirenska Čevljarska zadruga.

Razen pobude za omenjene razstave je zavod priredil tudi posebne obrtne tečaje: za poliranje in vdelovanje lesa za kamnoske v Repentabru, v Zagradu za mizarje, za obrtno računarstvo v Gorici in za napeljava elektrike.

Poleg teh vprašanj je zavod razvijal živahno delavnost tudi na drugi poljih. Za novega predsednika je bil izvoljen gospod Mulič, lastnik batuješke fužine. Ob koncu naj nam bo dovoljena še ena pripomba: gospodje v odboru so gotovo pripravili, da je največje število majhnih trgovcev in obrtnikov ravno med Slovenci. Če hoče zavod svojo dolžnost pravilno izvršiti mora večjo pažnjo polagati tudi na nje, ne pa jih morebiti iz kakršnikoli politično nacionalnih strasti odvrniti in jih ne vpoštevati. Kdor iskreno želi gospodarsko okrepiti naše po vojni razdejano gospodarstvo, bo vpošteval te vrstice, sicer bo dokazal, da mu je gospodarska firma le lim za posebne namene.

Zadružništvo v Rusiji.

Po uradnih podatkih je bilo dne 1. oktobra t. l. v Rusiji 78.865 zadrug (27.438 konsumnih, 40.200 poljedelskih in 11.227 obrtnih) s 19 milijoni 129.000 člani (11.402.000 oz. 7.138.000 oz. 589.000 članov). Dne 1. oktobra lani pa je bilo zadrug 74.508 s 15.236.000 člani in sicer: konsumnih 25.536 s 9.347.000 člani, 37.920 poljedelskih s 5.400.000 člani ter 11.052 obrtnih s 519.000 člani. Sama konsumne zadruge so imele

dne 1. oktobra letos 57.720 trgovin. Promet zadrug je znašal v gospodarskem letu 1925-26 9444 milijonov rubljev (konsumne 605, poljedelske 2122 in obrtne 1017 milijonov) namram 5376 milijonom v letu 1924-25 (konsumne 3788, poljedelske 1178 in obrtne 410 milijonov rubljev).

Sežanski trg.

Na trgu v Sežani je bilo na prodaj dne 22. oktobra t. l. 742 glav živine, in sicer: 268 glav volov, krav in telet, 18 konj in 411 prašičev. Če ne so bile naslednje: goveji živini 350—400 L stot žive teže, teletom do 700 L stot mrtve teže, konji do 4000 L glava, prašički 5—8 tedenski od 70—100 L glava, odrasčeni prašički 30—40 kg teže do 250 L glava.

Kupčija vzlic deževnemu vremenu srednje dobra. Na trgu se razprodaja razum živine tudi železnina, lesena posoda, manufakturno blago, čevlji, usnje, steklenina, kotlovina, knjige, otroče igrače, perilo, moške obleke in konjska oprava.

Prihodnji tržni dan se vrši dne 3. novembra 1926. Ta semenj, tako zvan semenj sv. Justa, ki je skoraj največji v letu, se z letošnjim letom zopet obnovi, kakor tudi oni z dne 3. maja. Sežana ima železniške, avtomobilske in vozovne zveze na vse strani v in iz Sežane.

Toliko na znanje občinstvu.

Obč. tržni urad v Sežani.

Meh za smeh.**Mihec pri spovedi.**

Sedemletni Mihec pride k spovedi. Jeclja in noče dati besede od sebe.

Gospod: Kaj si napravil? Le povej, nič se ne boji!

Mihec: Nekaj grdega!

Gospod: Otrok, povej no!

Slednjic zastoče Mihec:

»Sem svetemu Miklavžu skopec nastavil!«

Boljševiški minister in pamet.

Za božič 1925 se je vršilo v Moskvu veliko zborovanje boljševikov proti veri. Na tem shodu je zaklical govornik, boljševiški minister Lunačarski:

»Duše ni! Če prerežete možgane in iščete s povečevalnim steklom dušo leta in leta — ne boste je našli!«

Zdaj je stopil na oder ruski škof Verhovenskij. Obrnil se je proti ministru in zaklical:

»Pameti ni! Če prerežemo Vaše možgane in iščemo s povečevalnim steklom v njih pamet — ne bomo je našli!«

Boljševik, so zborovanje urno zaključili.

Trd bodi mož!

V gostilni pri znanem vipavskem rodoljubu je sedela večja družba in pokušala vinski pridelek. Starejšina omizja se je tretjič dvignil, da sproži slovesno govoranco. Visoko je zamahnil z desnico in je, obrnjen proti gospodarju, navdušeno kliknil: »Trd bodi, neizprosno mož jeklen!«

Pa se oglasi eden izmed družbe:

»No, saj je že trd!«

Prašek.

Jurče pride v lekarno: »Prosim za eno liro praška proti ušem.«

»V škatlji ali na deke?«

»E, kar sem ga nasujte,« se odreže Jurče in si odne srajco pri vratu.

Oznaniło.

Zlobni jeziki trdijo, da je nekoch ušel uredniku »Gor. Straže« takle stavek izpod peresa: »Preteklo noč ob polenih je v . . . kovi družini zagledal prvorojenec luč sveta.«

Valuta.

Dne 27. oktobra si dobil:

za 100 franc. frankov	68 — do 69. — Lir
za 100 belg. frankov	62 — do 63. — Lir
za 100 švic. frankov	420 — do 430. — Lir
za 100 češ.-slav. kron	65 75 do 66.50 Lir
za 100 dinarjev	39. — do 39.50 Lir
za 1 sterling	105 — do 107. — Lir
za 1 dolar	21.25 do 21.50 Lir
Novci po 20 frankov	90. — do 94. — Lir
za 100 avst. kron	0.3330 do 0.0345 Lir

Vojnoodškodninske obveznice: dne 27. oktobra 66.70.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: Neimenovani na Sv. gori 50 L; N. N. 15 L. Srčna hvla in Bog stotero poplačaj!

ZAHVALA

gosp. Avgustu Ravnik-u, oziroma zavarovalnici »L'UNION« v Gorici, Via Barzellini št. 2 za kulantno izplačano škodo mojega pogorelega poslopja.

Marija vd. Perše Ajba.

Potrtega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljeni sin, oz. brat

Josip, Bogoljub Savelli,

dijak

v cvetoči mladosti 17½ let preminul previden s svetotajstvi ob 4.30 zjutraj v Sanatoriju Sv. Justa v Gorici po kratki in hudi bolezni.

Pogreb nepozabnega se bo vršil iz sanatorija v Gorici na šempasko pokopališče dne 28. oktobra t. l. ob 2 uri.

Šempas, 27. oktobra 1926.

Julij, brat

Jutij in Bernardina, starši

Ada, sestra

Ostali sorodniki.

Spomenik mrtvim bratom.

Ko so evropski narodi odložili orožje, so se začeli z bridkostjo spominjati mož in mladeničev, ki so padli v vojni. Na njihovih grobovih, na gričih, koder so padali v smrt, so narodi postavili mogočne spomenike v čast mrtvim. Ti spomeniki naj govore poznim rodovom, da tu ležijo možje, ki so dali življenje za svojo domovino.

Tudi primorski Slovenci smo zgubili v vojni na tisoče vrljih mož in fantov. V karpatskih gorah in v daljni Sibiriji leže njih trupla, na domačih bojnih poljih in v Madeoniji so njihovi grobovi. Drugi so umrli v jetniških taboriščih in v begunstvu, daleč od doma.

Njim vsem, našim dragim slovenskim bratom, naj gre naša misel na dan vernih duš.

Tudi oni so šli od doma z živo željo v srcu, da bi slovensko ljudstvo postalo srečno in svobodno. Zeleli so, da bi prišel dan, ko bodo vsi narodi imeli vse naravne pravice, ko bo na slovenski zemlji slovenski jezik spoštovan, ko bo slovenski človek na svoji zemlji gospodar. S to željo v srcu so naši možje umirali. V smrtni uri so v mislih pozdravljali družino in dom in rodni kraj. Zapustili so nam testament, ki ga nobena sila vničiti ne more, ki ga nobena roka iz slovenskih src zbrisati ne sme.

In ta testament mrtvih bratov pravi:

Vam živim izročamo slovensko domovino v varstvo in oskrbo. Ljubite jo, branite njene pravice, povečajte jo! Vam živim izročamo ljubi naš slovenski jezik. Slovenski jezik je božji dar, je dragocen zaklad pradedov, je studenec, ki je privrel iz srca slovenskih mater. Čuvajte slovenski jezik, naučite otroke ljubiti ga, ne zavrzite te svetinje! Izročamo vam živim mladi slovenski rod, našo deco. Vzgojite jo v poštenju, v živi veri, da bo ljubila Cerkev, našo mater in Boga! Iz naših umirajočih rok sprejmite staroslavno zastavo Slovencev, zastavo svetega Cirila in Metoda, sveti prapor naših dedov. Nesite jo skozi vse viharje, držite jo zvesto in naš rod ne bo omagal nikoli! Iz naše krvi, iz naših grobov bo potem zasijala vsemu narodu zarja lepših dni.

V teh težkih dneh spomnimo se na to oporoko naših mrtvih bratov! Iz vsega srca, z vso močjo jim obljubimo: Slovenski jezik bomo ohranili in ljubili! Iz slovenskih otrok bomo vzgojili zavedne slovenske može in žene, poštene značaje, verne katoličane! Slovensko zemljo bomo varovali in branili do zadnjega diha!

Tako postavimo najlepši spomenik mrtvim bratom.

Za združene države Evrope.

Delo v manjšinskem odseku.

Nas zanimajo seve v prvi vrsti nar. manjšine. Razprave o tem važnem predmetu so se vršile v odseku. Znani manjšinski pisatelj Camillo Morocutti je imel uvodno predavanje, ki nas je vpeljalo v razpravo. Poudaril je, da se bomo pečali na vseevropskem zborovanju samo z evropskimi narodnimi manjšinami in izključili iz debate narodne manjšine v angleškem imperiju ter v Sovjetski Rusiji. Manjšinsko vprašanje v angleški svetovni državi je nekaj posebnega in se ne da primerjati z našimi razmerami. »Rusko manjšinsko vprašanje pa je že rešeno, ker so dobile manjšine lastne sovjetske avtonomije, kakor poročajo poučeni poznavalci razmer.«

Kar se tiče evropskih manjšin smo vsi prepričani, da je trajna, vsestranska in prava zaščita manjšin mogoča samo v Združenih državah Evrope.

Tu se nam pa vsiljuje tehtno vprašanje. »Ali ni dnevno rastoče sovraštvo, neprestana krivica, ter množične nasilje, pod katerimi trpijo manjšinski narodi, največja ovira za ustanovitev Paneurope? Ali si moremo sploh misliti, da pride do vseevropske zveze, dokler je 40 milijonov Evropejcev, to se pravi vsaki deseti prebivalec Evrope, izroččen zaničevanju in preganjanju, kakor da bi bil državljan druge, manjvredne vrste?«

Kdor želi Združene države Evrope, mora pomagati narodnim manjšinam. Največja nevarnost nezadovoljnih manjšin tiči v tem, da se nakopiči v ljudstvih s časom toliko narodnega sovraštva in toliko maščevalnosti, da se sovražni izbruh ne dá potem več preprečiti. Desetletja trajajoče narodno zatiranje je enako vojnemu oboroževanju.«

Samo svobodni narodi se lahko združijo.

»Nagromadeni srd brezpravnih manjšin se mora ravnatoko nujno raznesti, kakor se tekoma desetletij kopičeni topovi in milijoni pušk kljub mirovnim kongresom in razsodiščem končno vendarle sprožijo.« Kakor se le svobodni in enakopravni možje družijo k plodnemu skupnemu delu, tako morejo tudi

le svobodni in enakopravni narodi skleniti pravo evropsko zvezo.

Močni vladajoči narodi morajo revidirati dosežanje manjšinsko politiko, kajti »kljub vsemu napredku v umetnosti raznarodovanja in asimilacije je popolnoma nemogoče zatreti milijone evropskih manjšin.«

»Kulturna avtonomija, ki so jo dobile manjšine na Estonskem, je temeljni kamen v razvoju evropske zaščite manjšin. Edino kulturna avtonomija omogočuje manjšinskemu narodu, da ohrani zvestobo toliko državi kolikor lastnemu narodu.«

To so glavne misli, ki jih gospod Morocutti razvil in ki so tvorile izhodišče razprave.

Nepopustljivost Malorusi.

Najznačilnejši je bil v debati nastop Malorusov. Kakor še na vseh mednarodnih zborovanjih so tudi na Dunaju zahtevali Malorusi polno samoodločbo narodov. Profesor Lozinski je dokazoval, da so mirovne pogodbe ustvarile vse preveč manjšin, ker so potegnili diplomatije državne meje, kakor se jim je zljubilo. »Ako bi bila Nemčija zmagala, bi bila lahko potegnila mejo recimo preko polovico Francije in tako bi bili postali Francozi čez noč narodna manjšina Nemčije. Vsak razume, da bi v tem slučaju Francozi kljub temu ne bili manjšina. Narodna manjšina so samo ljudstva, ki žive raztresena na tujem ozemlju, nikakor pa ne narodi, ki prebivajo strnjeno na domači grudi in imajo v svoji sredi le odcepke gospodujočega naroda. V takih slučajih je prav za prav vladajoči narod manjšina. Kakšna manjšina smo n. pr. mi Malorusi na Poljskem? Nas živi osem milijonov na enotnem ozemlju in med nami je 25 od sto Nemcev, Poljakov in Židov. Večina smo mi, to je naša zemlja. Predlagam, da se prizna takim manjšinam pravica do samoodločbe. Ljudstvo naj samo odloči, je-li hoče ostati v sedanji državi ali želi imeti neodvisno državo ali se pa priključiti istokrvnim bratom v sosedni deželi.«

Ustanovi se stalni odbor za manjšine.

Resolucija, ki jo je predložil v tem smislu Lozinski, je bila seveda

nesprejemljiva, ker bi se bili za stopniki večinskih narodov takoj razšli, ako bi bila prodrila. Malorusi stavijo predloge, ki odgovarjajo njih položaju in ne položaju vseh manjšin. Oni predstavljajo pač na Poljskem ogromno silo, kateri poljska vlada ne more do živenga. Svojo resolucijo so predložili tudi Ogrji, svojo češki Nemci, svojo Nemci iz Nemške republike, svojo sem predložil in utemeljeval tudi jaz, ki je odgovarjala seveda zopet našim razmeram. Najbolj milo in mehko resolucijo so imeli Francozi, ker so pač narod brez lastnih manjšin.

Po peturni razpravi smo se začeli bližati sporazumu in se končno zedinili na nastopno resolucijo, ki jo je sprejel tudi kongres:

»Odbor za politične zadeve in za zaščito manjšin priporoča prvemu panevropskemu kongresu ustanovitve stalne komisije, kateri naj se naloži naloga, da temeljito proučuje vsa vprašanja, ki se tičejo narodnih manjšin, in da izdela na podlagi takega študija in v sporazumu z Interparlamentarno unijo, z Zvezo društev za Zvezo narodov ter s Kongresom manjšin v Ženevi določne predloge, s katerimi naj bi se zajamčile pravice narodnih manjšin v Evropi. Kongres je prepričan, da bo spriči današnjih evropskih državnih meja vseevropsko gibanje doseglo šele z rešitvijo manjšinskega vprašanja zaželjene uspehe.«

Važno je nadalje, da se bo časopis »Paneuropa« pečal odslej tudi z manjšinskim vprašanjem.

Rusija in Anglija.

Odsek, v katerem sem sedel, se je imenoval »Komisija za politiko in za zaščito manjšin«. Cisto politična vprašanja so bila torej tudi na dnevnem redu. Toda ne v odseku in ne na javnem zborovanju kongresa se niso razmotrivala vprašanja, ki bi utegnili zanimati naše bravce. Grški minister Politis je razpravljal n. pr. v sicer mojstrskem govoru o razmerju bodoče Zveze evropskih držav do Zveze narodov, Mažar Lukucz je udaril po mirovnih pogodbah ter se pritoževal, da so Ogrji zgubili pod tuje države eno tretjino svojega naroda, na kar ga je predsednik poklical k redu, in slišali so se še drugi splošni govori. Zanimivo je le, da se je razpravljalo v odseku tudi razmerje vseevropskega gibanja do Anglije in do Sovjetske Rusije. Nekateri so bili mnenja, da Anglija ne spada v Združene države Evrope, ker ima večji del svojega ozemlja v Aziji, Ameriki, Avstraliji in Afriki. Glede Rusije sta pa nastali kar dve struji: eni so bili za vključenje, drugi proti. Meni se je zdelo sicer smešno, da bomo mi v odseku sklepali o tem, ali naj se Rusija vključi v evropsko zvezo ali ne. Ne mi in ne kongres ne bo o tem sklepal, ker bo o tem odločala Rusija sama, če se ji bo zdelo potrebno. Kljub temu so se vsi slovanski člani postavili odločno na stran Rusije in tako je nastala resolucija, v kateri je rečeno, da bi vseevropska organizacija pozdravila z veseljem, ako bi se Rusija priklopila Združenim državam Evrope. Isto velja seve tudi za Anglijo.

Zanimivo je to le v toliko, v kolikor se panevropska organizacija ni postavila na protirusko stališče, kakor je sedaj v zapadni Evropi v modi. Za duh organizacije je to značilno.

Duševna priprava mladine.

Tretji del problemov, s katerimi se je bavil kongres, so bili tako zveni duševni problemi. Nastopali so govorniki ter poudarjali, da morajo evropski narodi spoznavati medsebojno svojo kulturo, eden drugega spoštovati in se eden od drugega učiti. Vsi veliki možje so

koristili napredku celega človeštva in ne samo lastnemu narodu. Niti en evropski narod ni zgradil svoje omike samo na delu in pridobitvah lastnih sinov. Vse, kar imamo, je zraslo iz skupnega dela in zato si dolgujejo vsi evropski narodi sprotno hvaležnost. Ta resnica mora prodrati v množice in iz tega se mora razviti enotna evropska zavest. Veliko nalogo in veliko odgovornost imajo v tem pogledu znanstveniki, pisatelji in vzgojitelji mladine.

Prenehati mora narodna nadutost, ki povzdiguje lastni narod v nebesa in gleda s preziranjem in zaničevanjem na druga plemena.

Posebno važna je vzgoja šolske mladine, ki dorašča danes v duhu nacionalističnega mišljenja. Zato je bila predlagana in sprejeta pametna resolucija o šolskih knjigah, ki se glasi:

Naloga šole.

»Ker obstoji največja duševna ovira za prijateljsko sodelovanje med narodi v pretriranem nacionalizmu, ki se vceplja otroku že tekom šolske vzgoje, priporoča vseevropski kongres, da se pouk v šolah uredi po naslednjih načelih:

1. Šolske knjige, ki hujskajo k medsebojnemu sovraštvu in k vojni, se nadomestijo s takimi, ki vpoštevajo sprotno odvisnost evropskih narodov in oznanjajo njih medsebojno spoštovanje.

2. V tem smislu je treba vplivati stalno na vlade evropskih držav.

3. Dokler se taka temeljita revizija šolskih knjig ne izvede, je treba poskrbeti, da se v vsakem oziru pojem nadnarodnosti ne tolmači v šoli kot protinardnost., narodno izdajstvo ali slično in da se naše gori označeno stališče ob vsaki ugodni priliki primerno ocesni.«

To je bila najvažnejša resolucija »duševnega zborovanja«, na kar se je kongres zaključil.

Naše stališče.

Kakšen je bil uspeh in pomen dunajskega zborovanja, ako pregledamo izvršeno delo? Če bi bil namen zborovanja vzbuditi v najširši javnosti zanimanje za idejo Združenih držav Evrope, je kongres svoj namen in uspeh v polni meri dosegel. Dunajsko zborovanje je bila velika in učinkovita propaganda. Ali pa pomeni kongres tudi korak naprej k ustanovitvi vseevropske državne zveze, je seve drugo vprašanje. Potek kongresa samega nam tega ne more razjasniti. Tudi pred vojno so se vršili nad vse sijajni in učinkoviti mirovni kongresi in vendar je par let za tem izbruhnila najbolj krvava vojna na zgodovine. Uspeh vseevropske ideje ni odvisen od govorov in resolucij, temveč od sil, ki leže izven kongresa, to se pravi, v družabnem življenju posameznih evropskih dežel. Zveza evropskih držav se more uresničiti le tedaj, ako so za to dani potrebni gospodarski, politični in duševni pogoji pri veliki večini evropskih narodov. Danes mi teh pogojev še ne vidimo! Pač se pa razmere polagoma in plaho obračajo na boljše.

Dunajsko zborovanje nas je tudi prepričalo, da si pri besedi: Združene države Evrope vsakdo predstavlja nekaj drugega: eno misli in hoče socialni demokrat, drugo industrijski podjetnik, zopet drugo krščanski socialist. Tudi komunisti zahtevajo Združene države Evrope, kakor piše Trocki v svoji zadnji knjigi: Evropa in Amerika. Razume se, da imajo tudi oni pri tem svoje posebne nazore in cilje. Ni celo izključeno, da bi se združili nekateri državni mogotci ali direktorji ter ustanovili vseevropsko državno zvezo, kjer bi se seveda tlačene narodnih manjšin in šibkih plemen nadaljevalo.

Združene države Evrope so torej

posoda, v katero se lahko vlijejo najrazličnejše vsebine. Na vsak način bi pa pomenilo velik napredek, kajti obramba bi bila v taki državni zvezi tudi šibkim neprijetno lažja in vojne med evropskimi narodi bi prenehale. Že to sa-

mo na sebi pa je neprecenljiva dobrota za človeštvo.

Ker pomenijo Združene države Evrope velik napredek v človeškem razvoju, jih pozdravljamo.
Na Dunaju 9. okt. 1926.
Dr. E. Besednjak.

Kaj so ministrstva ukrenila?

Naš poslanec dr. Besednjak se je brž, ko so začele prihajati novice o grozljivih poplavih po naši deželi obrnil s pisмено interpelacijo na ministra za javna dela in za notranje zadeve ter ju prosil, naj kaj ukreneta, ker škoda in beda poplavlencev je velika. Oba ministra sta preko svojih podtajnikov poslala svoja odgovora, ki ju objavljamo v znanje vsem prizadetim. Glasita se pa takole:

Odgovor iz notranjega ministrstva.

Zagotavljam častivrednega interpelanta, da je to ministrstvo brž ukrenilo vse kar spada v njegovo področje glede poplav, ki so zadnje dni preteklega meseca prizadele kraje v videmski, treviski in tržaški pokrajini.

Komaj so prispele prve vesti, je že bilo danih na razpolago videmskemu prefektu 45.000 lir, da jih porazdeli tam, kjer je ljudstvo najbolj prizadeto.

Prefekt je osebno razdelil podpore. Tujerodno prebivalstvo je v ponovnih brzojavkah izrazilo svoje priznanje vladi, ker se je hitro in izdatno pozanimala za žalostne okoliščine.

Ravnatoko je tudi prefekt iz Trevisa pomagal prizadetim s 25.000 lirami, ki mu jih je stavilo na razpolago to ministrstvo.

Tržaška prefektura ni uvidela potrebe po kakšni denarni pomoči od vlade, ker so razne ustanove in prebivalstvo samo odpomogli prvi potrebi.

Znano je tudi, da so vsi prefekti in krajevni tehnični uradi v poplavljenih pokrajinah hitro poročali pristojnemu ministrstvu za javna dela o škodi in da so dali svoje predloge za obnovo od vode poškodovanih del. V trenutku nevarnosti so pa vsa oblastva izdatno podpirana od orožnikov in miličnikov ter od ljudstva samega ukrenila vse potrebno, da so se odstranile žalostne posledice.

Državni podtajnik:
Teruzi.

Odgovor iz ministrstva za javna dela.

Komaj so prispele v ministrstvo prve vesti o poplavih, ki so 27. dne preteklega meseca prizadele nekatere kraje v Julijski Krajini, so bila brž opozorjena krajevna oblastva na obstoječe določbe, ki dovoljujejo v slučaju sličnih nesreč podeljevanje podpor v iznosu polovice stroškov, ki so bili potrebni za popravo občinskih, deželnih cest in konsorcijskih cest. Prav tako tudi eno do dveh tretjin stroškov za obratno bivališč. Omenjene določbe dovoljujejo tudi iz fondov na prefekturah predumje za neodložljiva dela.

Kakor bodo prihajale prošnje za podpore ali predumje, se bodo brž pretresale po najkrajši poti, če ne bo nikakih ovir.

Za pomoč zasebnikom pa to ministrstvo ni ničesar ukrenilo, ker to ne spada v področje ministrstva za javna dela.

Rim, 11. oktobra 1926.

Državni podtajnik.
(podpis nečitljiv.)

Kakor je razvidno je bila vlada v stanu le malo olajšati gorje najhujše prizadetih. Svote, ki so bile dane prefektom na razpolago so le malo izdatne. Oblastva bi morala najti še novih fondov, če se hoče ljudstvu pomagati.

Druga važna naloga bo odpadla na občinske načelnike, da poskrbe za popravo cest in potov. Zlasti v baški dolini bo treba čimprej na delo, ker sicer bo vsak dovoz onemogočen. In navsezadnje bo le treba začeti misliti na uravnavo naših vod, da se ne bo ob vsakem deževju treba bati novih nesreč. Tu bo pa vlada morala skrbeti, ker občinarjem pač ne bo šlo nakladati novih doklad.

Naše ljudi, ki so od vode prizadeti opozarjamo še enkrat, naj se pomujajo, da se jim davki odpišejo.

Za gospodarja in gospodinjjo.

Da preženeš deževne gliste iz cvetličnih loncev, položi na vrh zemlje tik cvetlice nagnito jabolko. Kmalu prilezejo gliste na jabolko. Poberi te gliste in postavi jabolko zopet tik cvetlice. Jabolko izvabi vse gliste iz zemlje, ker jim gre v slast.

Pregosto črnilo razredčiš najboljše z jesihcem. Tudi pivo je uporabno.

Luknjice na dežniku. Male luknjice na dežniku popraviš, če prilepiš s kolodijem na spodnji strani majhen kosček svile ali drugega dežnikovemu podobnega blaga.

Kako naj se hrani gnjat in slanina? Kdor hoče gnjat in slanino dobro in svežo ohraniti, naj napravi takole: Vzemi primerno velik zabo, postavi ga na suh kraj in natresi na dno bukovega pepela. Tako delaj, da bo zabo poln. Kar si shranil, je treba, da je dobro posuto s pepelom, da ne bi kaka golazen zanesla svojih jajčec na meso. Tako shranjeno meso ostane dobro in tečno tudi leto dni. Da se meso ne zamaže s pepelom, ga je treba zaviti prej v papir. Preden se meso rabi, se mora s krtačo osušiti prahu.

Jasli so živini to, kar je človeku skleda, v naših hlevih pa dobimo prav pogosto, da so jasli strašansko zamazane. Očiščene niso bile najbrže že od takrat, ko jih je mojster napravil. V takih jaslih ne je živina rada, kakor ne je človek z umazane sklede. Snaga je tudi tu neobhodno potrebna, če hočemo, da se bo živina redila. Jasli je treba torej večkrat očistiti in če mogoče tudi oprati. Ako so jasli pokvarjene in razbite, jih moramo popraviti, da se živina pri njih ne poškoduje. Pravi gospodar mora imeti povsod svoje oko.

Kopalne kadi. Kadi za kopanje se pokvarijo, če natočiš najprej vročo vodo. Vsled vročine postane

kositar prhek, se rad lomi in poka. Raditega se priporoča naliti vedno najprej mrzle vode.

Kan se naredi na vinu, če vina redno ne zalivamo in ne skrbimo, da je sod vedno poln, kadar je posoda dolgo časa načeta, ali kadar dohaja zrak skozi veho, špranje itd. do vina. Na površju vina se napravi belkasta mrenica, katera, če ostane dalje časa na vinu, lahko zelo škoduje. Polagoma se poloti vina cik ali pa postane vlačljivo in zopno. Najrajši se prikaže kan na šibkih vinih, ki so bolj sluznata. Če se mrenica ni preveč razvila in se da sod trdno zavehati, se odpravi kan s tem, da se skrbno doliva vino, dokler ne prekipi in se na površju ne iztrebi kan iz posode. V to svrhu naj se uporablja lij z dolgo cevjo, ki naj bo na spodnjem koncu zavihana nekoliko navzgor. Kadar se kan zbere pri vehni luknji, naj se odpihne in potrkva še nekoliko okoli veho, da se ločijo kožični deli, in te naj se vnovič odpihne, ko pridejo na površje. Če je kan že močno razvit, je treba, da se pretoči vino v dober, z žveplom močno zakajen sod, in da se filtra, če je namreč treba.

Čuvanje kanarčkov. Kanarčkov ne postavljaj na odprta okna, niti ne obešaj v kletkah na prost zrak, ker ne prenesejo vetra, prepaha, mraza, pekočega solnca pa najmanj. Ako pozimi zračiš sobe, prgrni kletke z večjo krpo.

Kako šteješ kapljice? Iz navadnih steklenic, ki se rabijo za zdravila, je težko naštetih gotovo množino kapljic, ker ti uide navadno že pri prvem poskusu preveč tekočine iz steklenice. Če steklenico, dokler je še zamazana, obrneš, jo s tem do zamaška dobro navlažiš in nato steklenico odpreš, boš lahko naštel poljubno množino kapljic.

O dobro nasajenem kladivu. Kladivo ostane najbolje nasajeno, če ga zagozdiš poševno iz kota v kot.

Fantje in dekleta!

Obljuba dela dolg! Ali veste, kaj ste obljubili? „Čolnič“ je potreben novih vesel in gred; krepke veslarje že ima. Torej fantje in dekleta po društvo! nabirajte za vahil za „Čolničev“ in za prosvetni sklad. Eno liro naj da vsak, ne več! Pa res vsak društvenik in društvenica in videli boste koliko se nabere! Fantje in dekleta, izpolnite za vahil svojo obljubo in svojo dolžnost!

N. V. Gogol.

Povest o tem, kako se je sprl Ivan Ivanovič z Ivanom Nikiforovičem.

Iz ruščine prevaja I. K.

I.

Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič.

Slaven koret ima Ivan Ivanovič! Prekrasen! In kakšne obšitke! Fej, ti propast, kake obšitke! Svitlo bliščeče ko sren pozimi! Stavim, Bog ve, da se pri nobenem drugem ne dobijo taki! Poglejte, za voljo božjo nanje — posebno, ko začne s kom govoriti — noglejte od strani: kakšno je to obrobjenje! Opisati se ne more: žamet! srebro! ogenj! Gospod, mili Bog! Nikolaj Čudodelnik, prijatelj božji! Zakaj jaz nimam takega koreta! On ga je sešil še tedaj, ko Ajata Tedosejevna še ni hodila v Kijev. Vi poznate Ajata Tedosejevno? To je tista, ki je odgriznila uho zasedatelju, maelemu sodniku.

Prekrasen človek Ivan Ivanovič! Kakšen dom ima v Mirgorodu. Okrog njega od vseh strani so strešice na hrastovih stebrih, pod strešicami povsod klopice. Ivan Ivanovič sleče, ko se naredi prav vroče, tudi koret, in spodnje hlače

in je v sami sraciji in se oddihuje pod strešico, in gleda, kaj delajo na dvorišču in na ulici. Kaka jabolka in kake hruške pod samimi okni! Odprite samo okno in veje same se vrivajo v sobo. In to vse pred hišo; a če bi videli, kaj ima v sadnem vrtu! Kaj vse ni tam! Slive, višnje, črešnje, vse sadno drevje, solnčnice, kumarice, meloni, vsa mizarska in kovaška orodja, tudi gumno (mizarska delavnica in kovačnica).

Prekrasen človek Ivan Ivanovič! On jako ljubi melone, to je njegova najljubša jed. Ko je pokosil in ko gre v sami sraciji pod strešico, tedaj ukaže Gapki prinesiti dva melona in sam jih razreže, pobere semena v poseben popir in začne jesti. Za tem ukaže Gapki prinesiti črninlik in sam, z lastno roko napravi napis na popirje s semenom: Ta melon je bil pojedjen tega in tega. Če je bil tudi kak gost zraven, tedaj: Vdeležil se je tudi ta in ta. Pokojni sodnik mirgorodski se je vselej veselil, ko je gledal dom Ivana Ivanoviča. Da, res prijeten domček. Meni se dopade, da so od vseh strani prizidane izpahnjence in izpahnjence, tako, da če se pogleda od daleč, se vidijo same strehe, postavljene ena na drugo, kar je podobno krožniku s fanclji ali še boljše gobam, ki rastejo po drevesu.

Drugače so vse strehe krite po vrsti, Iva, hrast in dve jablani so jih objele s svojimi razprostrtimi vejami. Med drevjem mrgolijo in gledajo na ulico ne prav velika okna s sivo pobeljenimi talarji.

Prekrasen človek Ivan Ivanovič! Njega pozna tudi komisar poltaški, Doroš Tarasovič Puhivočka; kadar gre iz Horola, vsakokrat krene k njemu. A protopop, oče Peter, ki živi v Koliberdi, ki se zbere pri njem pet gostov, vselej pravi, da on ne pozna nobenega drugega, ki bi tako izpolnjeval krščanske dolžnosti in jih umel v življenju kazati kakor Ivan Ivanovič.

Moj Bog, kako beži čas! Ze tedaj je prešlo več kakor deset let, odkar je postal vdovec. Otrok ni imel. Gapka ima otroke, ki tekajo večkrat po dvorišču. Ivan Ivanovič jim daje vsakemu vsakokrat po eno poglačico, ali po en kosček melone, ali po en kosček hruške. Gapka nosi ključe od sob in od skrinj; od večje omare, ki se nahaja v spalnici in od srednje sobe ima Ivan Ivanovič ključ pri sebi in ne mara spuščati noter nikogar. Gapka — je punca zdrava in hodi v predpasniku s svežimi ustnicami in s svežimi lici.

In kako pobožen človek je Ivan Ivanovič! Vsako nedeljo obleče koret in gre v cerkev. Ko vstopi v

njo, Ivan Ivanovič, in ko se pokloni na vse strani, se navadno vstavi na koro in zelo lepo pritiska s svojim basom. Ko konča služba božja, Ivan Ivanovič ne more strpeti, da bi ne obiskal vseh ubogih. On bi, znabiti, ne hotel se ukvarjati s tem dolgočasnim delom, če bi ga ne prigajala k temu njegova prirodna dobrota. »Zdrovo, nebogo« govori navadno, ko obiše tudi pretkano babo, v raztrganem, s krpo in krpi sešitem krilu. »Odkod ti, ubožica?«

»Jaz, gospod, sem prišla s pristave: tretji dan, ko nisem ne jela, ne pila; izgnali so me lastni otroci.«

»Uboga glavica! Po kaj si prišla sem?«

»A tako, gospod, miloščine prosit, ali bi morda ne dal kdorkoli vsaj za kruh.«

»Gm! Kaj hočeš še razen kruha?« je navadno izpraševal Ivan Ivanovič.

»Zakaj ne! Lačna sem ko pes.«

»Za vse, kar mi milost vaša da, bom hvaležna.«

»Gm!« je navadno odgovarjal Ivan Ivanovič. »Ti bi najbrže rada tudi mesa?«

»Kdaj je še smel lačni izbirati? Vse, kar ponudite, vse je dobro.« Pri tem je starka naprej iztezala roko.

Iz širokega sveta.

Zrtve plesa.

Čudno se bo komu zdelo, da ko ga pograbi bela žena kar sredi plesa. Da se je kdo na plesišču prehladil in zbolel do smrti to pač, a prvo ne. In vendar se je zgodilo n. pr. v Londonu v februarju. Na nekem oficirskem plesu je neki admiral s tako vnmemo plesal ples »twostep«, da se je ob koncu mrtev zgrudil. Isto poročajo o francoskem majorju Behurellu. V Bruslju na Belgijskem je 21-letna Magdalena Rubens tako vneto plesala, da je sredi »charlestona« od kapi zadeta omahnila v naročje svojega plesavca.

Dobra obrt.

Ta se je zgodila v deželi ponarejevalcev, v Madžarski. Policija je namreč razpisala nagrado 350.000 ogrskih kron za tistega, ki reši kakega samomorilca pred smrtjo. Kakor veste je na Madžarskem posebno med srednjimi sloji dosti brezposelnih. Ti so ugibali, kako bi prišli do zaslužka. Pa so trije izmed njih šli in ustanovili družbo z omejeno zavezo. Prvi je bil »samomorilec«. Ta je skočil v Donavo, drugi član skočil za njim in ga »reši«. Trefji, ki je na obrežju gledal, jo je pa ucyrl naravnost na policijo in tamkaj javi, da je nekdo rešil nekoga samomorilca pred gotovo smrtjo. Res se brž na to javi na policiji rešitelj, priča izpriča in končno še »samomorilec« potrdi, da ga je drugi gospod rešil. Ljudomila policija izplača rešitelju brž na roko predpisano nagrado. Ko je pa le morala zmeraj več nagrad izplačevati, je spoznala, kako jo vlečejo in je samomorilne nagrade kratkoma lo uknila.

Nove vrste profesor.

Prodajanje je tudi svoje vrste znanost. Kakor za vsako vedo, tako je treba tudi za to posebnih profesorjev. In res; v Londonu jih že imajo. Neka dama, Gladys Burton po imenu, je študirala visoko šolo. Potem je pa sedem let služila kot prodajalka v raznih trgovinah. Polagoma se je tako izvežbala v svojem poslu, da je postala nadzornica vsega osebja v neki londonski trgovini. Kmalu je otvorila še zavod, kjer se poučuje veda o »prodajanju«. Navadno pozovejo bogati trgovci Burtonovo za bogat denar, da si ogleda njih skladišča, izložbe in način prodajanja v trgovini in ona jih potem opozori na nedostate

ke. Trgovci se s to »profesorico« posvetujejo tudi zastran novih uslužbencev, ker ona ima neki zelo dober nos, da zadene pravega človeka za trgovino.

V navskrižju z zakoni.

Po poljskih kaznilnicah imajo zaprtih 28.640 jetnikov, 2550 izmed njih radi političnih zločinov. Upajo, da se bo to število zločincev na Poljskem že prihodnji mesec zmanjšalo za 2000. Naj le upajo!

Palestinski denar.

V Sveti deželi bo začel začetkom prihodnjega leta krožiti nov denar. Kakor se vidi, se Židje vedno bolj približujejo lastni državi v Palestini. Angleži jim pa pri tem krepko pomagajo.

Velika tatvina.

V soboto ponoči so tatovi udrl v Rimu v tiskarno, kjer tiskajo znamke. Nagrabili in odnesli so za 1 milijon 620.000 lir znamk. Do smrti jih bodo imeli dovolj za pisma.

Žalosten konec.

Ruski listi sporočajo, da je sin enega najslavnejših ruskih pisateljev Fedorja Dostojevskega v Moskvi od lakote umrl. Domovina ni imela niti skorje kruha, da bi se oddolžila na sinu spominu slavnega moža.

Boksarjenje.

Halo! Velika reč se je zgodila! Zvezda je zatonila! Tako se bere in vpije po Ameriki in po Evropi, koder velja boks ali obdelavanje s pestmi za fin sport. Dosedanji svetovni mojster v postavnem pretepanju s pestmi je bil Dempsey. Njegova »obrt« mu je prav dobro nesla. Če je imel svojo jahto, ne vemo koliko avtomobilov in vil, si že lahko mislite. V nedeljo se je pa mojster v Filadelfiji spoprijel s svojim nasprotnikom Tukneyem in je bil — premagan.

Kako so se Amerikanci zanimali za odigrano partijo boxa se vidi iz cen. Prostor v prvih vrstah je veljal 500 dolarjev (okoli 14.0000 lir). Nad 150.000 ljudi je drlo v stadion. 700 časniških poročevalcev je z največjo natančnostjo poročalo v svet, kam je priletela pest. Zaključek vsega tega je ta, da je v pretepu izgubil Dempsey eno oko, toda dobil 1 milijon dolarjev, t. j. malo manj kot 30 milijonov lir. Zdaj se pa lahko smeje vsem, ki so ga gledali.

Nove vrste rekord.

V Ameriki so se lotili novih stav. Kdo bo več časa igral na klavir. Neki Burt je 60 ur neprenehoma razbijal po tipkah. Roke je imel z verigo priklenjene h klavirju. Samo kadil je vmes; pa še cigarete so mu prijatelji vtikali v usta.

Političen film.

Kinematografarji so naredili film »Apokaliptični jezdec«, kjer nastopa Valentino, baje tako lep fant, da so babnice zastran njega v omedlevico padale. Nemška vlada pa zahteva, da se film nikjer po svetu ne sme predvajati, ker žali nemški čuti. Ko gre za žalitev moralnega čuta, se pa nihče ne čuti prizadetega.

Cesarski bogataš.

Bivši cesar Viljem II. bo dobil od pruske vlade nazaj večino svojih posestev in premoženja. Vso vrednost, ki mu bo kmalu izročena, cenijo na 1400 milijonov zlatih mark. Mož bo na ta način eden največjih bogatinov. Narodi, ki jih je Viljemova politika vrgla v nesrečo, pa trpijo še naprej.

Odškodnina za »sedenje«.

Lani so v Budimpešti obsodili nekoga služkinjo zastran kraje na 6 tednov zapora. Ko je doba minula, so na jetnico kar pozabili. Sedela je še naprej 42 tednov. Potem šele so jo spustili. Služkinja pa zahteva zdaj od kaznilnične uprave 400.000 lir odškodnine.

Zanimiva statistika.

Pravdarsko ministrstvo v Berlinu je izdalo žalostno statistiko: Čujte: l. 1912. je bilo 35 smrtnih obsodb, l. 1918.: 43, 1920.: 177, 1922.: 126 1923.: 85. Pa recite, da se svet boljša.

Podganja potovanja.

Tudi ta ni dala miru številkarjem. V Londonu so ujeli par podgan in jim pripeli na nožice srebrne obročke; nato so jih spustili. Čez šest mesecev so eno tako živalico z obročkom ujeli 190 angleški milj proč od Londona.

Čedna pravica.

V Budimpešti tam na Ogrskem so pravdarski možje iztuhtali nov zakon za obsojence. Ta postava veli, da se vsi, ki so bili pred 1. novembrom 1926. obsojeni na manj kot 5 let, oproste. Na tak način bi se izmuznili iz luknje vsi oni, ki so franke po slepariji tiskali.

Giov. Lorenzoni in „Vatisone“.

Neki Giov. Lorenzoni se je ob koncu svojih člankov proti slovenski duhovščini obregnil tudi ob duhovnike iz nadiške doline.

Izgleda, da ta gospod ne pozna niti Nadiže (ponovno jo imenuje »valle Vatisone«) niti tamkajšnjih duhovnikov.

Najbrž je dobil informacije pri še bolj nevednem ali celo hudobnem volhnu, ki ga je pa fino po-tegnil. Eno samo resnico je povedal o duhovnikih ob Nadiži, in sicer to, da so ondodni duhovniki hujši od goriških, ker so že davno vajeni na slične napade raznih kandidatov. Na napade kot so Lorenzonijevi se kar požvižgajo. Giov. Lorenzoni je računl, da bo s svojimi članki z Goriškega vse duhovnike razburil. Zato se je zbal duhovske rezerve ob Nadiži, katera je tako huda, da bi ji ne bil kos niti on. Ker je Giov. Lorenzoni začel širiti svoje kulturno prizadevanje celo po nepoznani Valle del Vatisone, je prav, da mu gremo na roko s tem, da ga informiramo. V vojni proti Avstriji so bili tamkajšnji vojniki vzgojeni od duhovnikov, izmed katerih je 50% nosilo vojaško suknjo, dva sta padla v fronti, trije so bili častniki, šest vojaških kuratov. Kje je pa bil Veleitalijan Lorenzoni med vojno? A? Sedanji režim je menda že dobro spoznal, da nima nobene koristi od neutemeljenih ovadb. Je bolj praktičen in ne gleda na besede, ampak na dejstva, seveda na škodo goriških ljudi.

Giov. Lorenzoni ne govori resnice, ko pripisuje znano pesem »Jaz nisem Tal'janka« monsignoru Trinku, ker Trinko niti pobič ni bil še, ko so to pesem že peli.

Tako tudi ne, ko pravi, da so nadiški duhovniki ustanovili društvo brez vednosti svojega nadškofa. Nadškof je pravila potrdil in po njegovem nasvetu se je ustanovilo društvo v Vidmu, kjer so včlanjeni vsi slovenski duhovniki.

Laže tudi, ko pravi, da so nadiški duhovniki ustanovili društvo brez vednosti svojega nadškofa. Nadškof je pravila potrdil in po njegovem nasvetu se je ustanovilo društvo v Vidmu, kjer so včlanjeni vsi slovenski duhovniki.

Torej od prve besede do zadnje le izmišljotina. In sedaj? Pustimo Giov. Lorenzonija, naj v miru prebavlja svoje bleketanje, ki zna škodovati le njemu, nič pa ne slov. duhovnikom ob Nadiži.

»No, pojdi z Bogom.« je govoril Ivan Ivanovič. »Kaj še stojiš? Hočeš, da udarim?«

In ko se je obrnil s takimi razgovori k drugemu, k tretjemu, se konečno vrača domov ali krene pit čašico žganja k sosedu Ivanu Nikiforoviču, ali k sodniku, ali k županu.

Ivan Ivanovič jako ljubi, ako mu kdo kaj podari ali ako ga povabi v goste. To se mu jako dopade.

Ivan Nikiforovič je tudi jako dober človek. Njegovo dvorišče je tik dvorišča Ivana Ivanoviča. Pa tudi onadva sta med seboj prijatelja, kakoršnih še ni videl svet. Anton Prokofijevič Popolur, ki še sedaj hodi v rjavem jopiču s plavimi rokavi in ki je ob nedeljah pri sodniku na kosilu, je navadno pravil, da je Ivana Nikiforoviča in Ivana Ivanoviča sam huduč z vrvo skupaj zvezal: Koder hodi prvi, se vleče tudi drugi.

Ivan Nikiforovič ni bil nikdar oženjen, čeprav so nekateri pravili, da se je ženil; to je docela laž. Jaz poznam jako dobro Ivana Nikiforoviča in lahko rečem, da ni nikdar niti misli imel se ženiti. Odkod prihajajo vse te spletke?

Ne glede na njihovo veliko prijateljstvo, nista bila ta dva redka

prijatelja med seboj popolnoma pcdobna. Najboljše bomo spoznali njun značaj, če ju med seboj primerjamo. Ivan Ivanovič ima nenavadni dar, da govori nadvse prijetno. Gospoda moja, kako on govori! Ta občutek se more edino primerjati s tem, da vam kaj po glavi iščejo, ali če vas po peti na rahlo žgečkajo. Poslušajš, poslušajš — in glavo povesiš. Prijetno, nadvse prijetno! Kakor sanje po krepeli. Ivan Nikiforovič, pa nasprotno — največ molči: no pa zato, ko pridene besedo, ta drži: in obrije boljše kakor vsaka britev. Ivan Ivanovič je suhljat in visoke postave; Ivan Nikiforovič ni mnogo nižji, no zato je pa toliko širji. Glava Ivana Ivanoviča je podobna redkvi z repom navzdol; glava Ivana Nikiforoviča pa — redkvi z repom navzgor. Ivan Ivanovič leži po obedu v sami srajci pod strešico; na večer si obleče koret in gre kamorkoli, ali k mestnemu magazinu, kamor daje moko ali v polje lovit prepelice. Ivan Nikiforovič leži ves dan na dvorišču, če ni preveč toplo — in navadno dene hrbet na solnce in noče iti nikamor. Če se spomni zjutraj, tedaj gre po dvorišču, ogleduje gospodarstvo in zverci počitku. V prejšnjem času ej imel nava-

do zahajati k Ivanu Ivanoviču. Ivan Ivanovič je nenavadno tenek človek in v navadnem govoru nikdar ne izreče neprimerne besede, in se tudi razsrđi, ako jo sliši. Ivan Nikiforovič je včasih nepreviden. Tedaj navadno Ivan Ivanovič vstane z mesta in pravi: »Zadosti, zadosti, Ivan Nikiforovič; boljše je na solncu, kakor Bogu nasprotno besede govoriti.« Ivan Ivanovič se silno srđi, če mu pade v skledo muha: on je kakor iz sebe — in tudi skledo vrže in gospodinjo prime. Ivan Nikiforovič se na moč rad kopa in ko sede do grla v vodo, ukaže tudi mizo s samovarom postaviti v vodo in prav rad pije čaj v takem ohlajenju.

Ivan Ivanovič brije brado ob nedeljah dvakrat; Ivan Nikiforovič samo enkrat. Ivan Ivanovič je nenavadno radoveden: Bog varuj, da bi nekaj začel pripovedovati in da bi ne končal! Če je pa s čim nezadovoljen, to takoj pokaže. Po zunanje je Ivana Nikiforoviča prav težko spoznati ali je zadovoljen ali ne, ali se srđi ali ne; pa ne pokaže tudi, če se ned čem veseli. Ivan Ivanovič je nekoliko bojazljivega značaja. Ivan Nikiforovič pa nasprotno ima vse ropotije v takem redu, da če bi jih kdo raznesel bi lahko

tam zložil še dvorišče, skednje in hleve. Ivan Ivanovič ima velike oči tobačne barve in usta, ki spominjajo nekoliko na črko i; Ivan Nikiforovič ima majhne oči, rumenkaste, ki se popolnoma izgubijo pod gostimi obrvi in nad puhlimi lici in nos podoben suhi češplji.

Ivan Ivanovič vselej — ako vas počasti s tobakom, najprej obližne pokrovko tobakirke, potem udari po njej s prstom in ponudivši, pravi, ako ste ž njim prijatelj: »Smem li prositi, moj gospod, če vam drago?« Če pa je tujec, tedaj: »Smem li prositi, moj gospod, ne imevši časti poznati vašega stanu, vašega imena, vašega pokolenja, če vam drago?« Ivan Nikiforovič vam da prej v roko svojo roženo tobakirko in pristavi samo: »Vam drago?« Ne Ivan Ivanovič in ne Ivan Nikiforovič ne ljubi bolh in zato niti Ivan Ivanovič niti Ivan Nikiforovič ne dopuščajo židu s svojimi tovari pred se in pa samo zato ne kupita praškov proti tem žuželkam, ker Jud izpoveduje judovsko vero. Drugače sta oba, ne glede na to, da si nista v nekaterih rečeh podobna, bodisi Ivan Ivanovič, bodisi Ivan Nikiforovič, oba prav dobra človeka.

(Dalje prih.)

Kaj je novega na deželi?

Iz Pevme.

(Novi kip Sv. Ane.) Prav lepo se zahvaljujemo g. župniku za trud in skrb, g. Antonu Breščaku in Mariji Figelj ter vsem domačinom za darove, da smo kip kupili. Za vse, Bog jim povrni!

Št. Maver.

V sredo dne 20. t. m. je zapustil, previden s svetimi zakramenti to solzno dolino, veleposestnik Ivan Fonzari. Bil je precej v letih. Rad je vsakomu pomagal. Bil je dober svetovalec. Napravil je za Št. Maver vse, kar mu je bilo v moči. Od mladih let do svetovne vojne je bil podžupan. Čeravno je na dan pogreba neprenehoma deževalo, je bila velika udeležba. Poleg domačih so bili tudi iz bližnjih vasi in iz Gorice. Pokojniku želimo večni mir. Ostalim naše sožalje!

Naše ceste se nahajajo vsled velikih nalivov v obupnem stanju. Po nekod so podobne že potoku. Človek mora paziti da ga na cesti tema ne dobi, sicer utone.

Tolmin.

Kakor smo poročali zadnjič se je na tukajšnjih srednjih šolah vse izpremenilo. Le nekaj se ni — telovadba. Lahko bi rekel kdo, da to ni važno. Res, ni važno v primeri z drugimi izpremembami — je pa zanimivo in značilno. Naj nam bo dovoljeno pokazati svetu način in zgodovino telovadbe tolminskih dijakov: o zgodovini nam bodo vedeli povedati pač največ učiteljski inštrumenti iz III. tečaja. Ti so najstarejši »telovadci«. Tu pa je treba opomniti, da Tolmin nima telovadnice, zato so naši stari telovadci telovadili največ na prostoru pri Zalogu. Vadih jih je učitelj Matelič. On je razun prvih redovnih vaj skušal vpeljati tudi kako prosto vajo, ter tako okrajšati dolge ure. Vendar pa se ne bomo čudili, če so že tedaj naši dijaki kleli telovadbo. Tako pripovedujejo stari. In mladi! Na mesto učitelja Mateliča je stopil prof. Zambutto, naši javnosti poznan kot pevovodja in skladatelj na tolm. učiteljsku. Novi profesor je obljubljal mnogo in to z vsjo njegovo zgovornostjo. In res Tolminska telovadnica je dobila: bradljo, skok v višino, gred, roko met in kroglo. Malo pa vendar nekaj! Nastalo pa je vprašanje, kdo bo učil dijake telovaditi na tem novem orodju? Naš profesor gotovo ne! Tako vidimo še danes naše dijake korakati potne pod

gradom (kamor je novi prof. presnesel telovadišče), ubogajoče na vseh 10 povelj, ki jih dajejo g. prof. ali pa »caposquadri«. Teh 10 povelj se menja vsako uro najmanj po 100 krat. In če pomislimo, da imajo tolminski dijaki na teden 4 ure telov. si lahko mislimo kako so je sitil!

Ukve na Koroškem.

Dne 13. sept. je smrt pokosila komaj 20 letnega mladeniča Simona Tribuča, ki je kot vojak služil pri konjiki v Veroni. Na vajah se je pretrudil ali prehladil, zbolel in po treh dneh umrl v bolnišnici. Žal nam je po njem, ker je bil vedno veselega, vedrega značaja. Dragi Šimen! Daleč od doma Ti truplo počiva, Duša pa Tvoja v pravem naj domu gori v nebesih srečo uživa! — Vlada je dovolila več stotisočev za ureditev našega potoka, ki nam je že večkrat vse poplavlil. Letos nam je, hvala Bogu! prizanesel, a vedno je deževje in voda naš največji strah. Z deli so že začeli in upamo, da bodo novi jezovi zanaprej zadrževali silo vodâ. — V kratkem bodo menda napeljali k nam električno razsvetljavo iz Oveje vasi. Žal, da se domači gospodarji niso mogli toliko zediniti, da bi si sami v vasi napravili centralo, ko nam vodne moči ravno ne manjka. — Lesni trgovec Anderwald iz Žabnic postavlja pri nas žago. Mnogi se je vesele, da bo več zaslužka, nekatere pa skrbi in se jo boje, ker jo gradijo preblizu vasi — le nekaj metrov od hiš oddaljeno — in bi v slučaju ognja bile v veliki nevarnosti sosedne hiše, župnišče in šola. Ze pred 15 leti je skoro vsa vas zgorela. — Rudokopno podjetje Ansaldo Cogne si je ob cesti sezidalo lepo vilo. Tako živimo iz dneva v dan.

Cerovo.

Pred kratšim časom je »Straža« poročala o nekem »tičku«, ki je raznim posestnikom jemal ponoči kotle, ki so jih pustili pred hišo. Pretekli teden je zopet zmanjkal 1 kotel in sedem kokoši g. Jožefu Klincu v Dol. Cerovem. Nekateri so bili tako otročji, da so menili, da jemlje dotičnik kotle za šalo. — Toda dozdaj ni vrnil še nobenega, ker resno misli uganjati z njimi »kšeft«. Kako se bo stekla tista kupčija, bomo o priliki že poročali »Straži«. Za zdaj povemo le: Tak šaljivec dela vaščanom le škodo sebi in starišem pa sramoto.

V katekizmu čitamo: En krivičen

vinar požre 99 pravičnih. Pa »tičko« bi rad postal bogat na nepošten način — pa bo ostal z dolgim nosom, kakor je ostal radi ban-donov.

Podraga.

Tudi nam so poslali novega po-deštata, v osebi grafa Obizzi Karola. Sedež ima v Št. Vidu. Urado-val bo dvakrat na teden tudi pri nas. V nedeljo dne 10. t. m. nas je prvokrat posetil. V občinskem uradu ga je sprejel odbor, z županom g. Janežičem na čelu. Gospod po-dešta se je v dolgem govoru zahvalil za sprejem, ter obenem povdarjal, da se zaveda oblasti, ki jo je prejel, obenem pa tudi dolžnosti napram podrejenemu mu ljudstvu. Novi oblastnik je napravil na splošno dober vtis, ter upamo da ga bo znal s pravičnim in nepristranskim izvrševanjem svojih dolžnosti tudi ohraniti. — Trgatev smo spravili. Nabrali smo dobro, le škoda da tako malo. Eno tretjino ga je manj od lanskega leta. Drugače je pa res izvrstna kapljica. Zadostuje par kozarcev, da postane človek muzikalčen. Cene moštu so od 1.70 do 1.90. — Tudi nočni gostje nas pridejo včasih obiskati. Ni dolgo od tega, ko so okrog 1 ure ponoči vdrli dvojna vrata katera vodijo na dvorišče g. Jožefa Semenič. Sreča da je prišel ravno tisti hip nje 19 letni sin od vasovanja domov. Ko je mladenič vgladal vlomljena vrata je tekel koj poklicati v bližini pojoče vasa-valce. Fantje so s svojimi električnimi svetilkami preiskali vsak kotiček — a brez uspeha. Gotovo so morali poštenjaki kaj sumiti in nato po-begniti.

Postojna.

Tu gre življenje nekako čudno naprej in imamo dosti da potožimo, toda kam? Sedaj bomo po za-slugi velečastitega gosp. dekana Krhneta dobili nove zvonove. Sedaj pobira par mož okoli darove. Ravno pri tem se vidi neolikanost nekaterih, ko z njih surovimi opazkami mečejo pod noge polena cerkveni upravi. Gospodje, saj darovi niso obvezni, kdor noče nič darovati naj bode vsaj tiho in naj ne kaže svoje surovosti na tak način. Drugim darovalcem pa vsa čast in zahvala. — Po novem letu dobimo pod našo faro vsaj Zagon kar bode tudi Zagoncem prav; morda bi kazalo tudi z Malim Otokom enako napraviti? Glede vodovoda nas mučijo na različne načine. Javne iz-livke nam pred nosom zapirajo; Glede električne luči je tudi groz-na mizerija. Električni tok je šibek

in silno drag; ali plačat moramo vse eno ali nam gori ali pa ne. Tok plačujemo po dve liri 80 st. kilovat, kadar bode pa prišel tok iz Soče, kar Bog daj kmalu, ga bomo plačevali samo po osemdeset stotink kilovat. — Izšolan Postojnčan M. B., elektrotehnični inženir, je stavil mestni upravi ponudbo, da prevzame v lastno režijo električno centralo in da bode dobavljal tok po 80 cent. kilovat, toda ponudba mu je bila odbita od mestne uprave z že nam dobro znano pretvezo. — Gospodarski odsek menda obstoja samo za uboge, ker proti kapitalistom si ne upa nastopiti. Javorniško cesto smo morali popraviti; toda v takozvanih Jeršicah je pa taka, da kmalu ne bode mogla niti koza po njej tem manj pa ljudje in živina. Kaj je li kdo prebogat, da se mu ne upate ukazati, naj popravi? Gozdnega čuvaja imamo toda on je samo lesno trgovski posredovalec, nam pa naj naše gozde varuje sam ljubi Bog. Gospodje prizadeti katerim to velja, roko na srce in priznajte, da je vse to gola resnica in bodite za ljudstvo, če ne pa pustite svoja mesta.

Reka.

V »Edinosti« z dne 24. t. m. št. 254 sem čital o prijemu tatov na Reki 17. t. m. in sem moral zopet ugotoviti, da je bil dopisnik »Edinosti« jako slabo informiran. Cel slučaj se je namreč izvršil sledeče: Okrog 2. ure popoldne so prišli omenjeni trije uzmoviči pred gostilno ter so naročivši en literček kapljice zabavljali in se zelo oblastno obnašali. Pri drugi mizi pa je sedela neka domačinka, ki jih je spoznala in to namignila domačim fantom. Ko so tatovi opazili, da so spoznani, so iskali priložnosti, da bi jo popihali. Čeravno je bil beg skoraj nemogoč, nabralo se je bilo namreč mnogo ljudi, se je vendar enemu posrečilo uteči, dva so pa prijeli, čeprav sta se srdito branila. Medtem pa je šel eden v Cerknjo po orožnike, ki so jih aretirali in odgnali. Najstarejši med njimi se je pri slovesu lepo zahvalil za brezplačno stanovanje in hrano, ki jo bo imel za naprej.

(Dopisi se nadaljujejo na 7. strani.)

Darujte za sklad
„Goriške Straže“

VOJNE SLIČICE.

(Bodro, bedasto in žalostno.)

Oba junaka.

Dva cigana Glišo in Avram ležita v bukovinskih jarkih. Lije kar v curkih.

Pa zine Glišo:

»Brate, Avram! Tako si bled in plah, kakor da bi vedel, kako mi je v želodcu. Vrhu vsega pa mi je feldvebelj še nočno stražo pritisnil, da je moja mera vrhana. Veš kaj, brate? Javiva se zdravniku, saj sva bolna.«

»Ojhata, zlate so tvoje besede, Glišo.«

Bratkota gresta k polkovnemu zdravniku. Zdravnik trka po prsih in hrbtu, ju zasukne in spregovori: »Res je, bolezen imata pod levo čeljustjo.« Kot strela z jasnega zadesne Glišo po obrazu zdravniška roka. Tudi Avram je bil delcežen birmo. Žalostno odcincata junaka nazaj v strelski jarek.

Naslednje jutro se Glišo prvi zbudi.

»Brate,« se obrne k pobratimu. »meni se je nočaj sanjalo, da naju

je zdravnik za bolna spoznal. Ni li to jasno znamenje?«

»Poskusiva srečo, brate,« se glasi odgovor.

Gresta. To pot je gospod polkovni zdravnik še ročneje opravil ordinacijo: »Bravo, to sta pa tička od včeraj.« Pljusk na levo, pljusk na desno in Glišo ter Avram korarčita nemo nazaj.

Zasine tretje jutro.

»Naj me črni pobere,« uide Gliši, »danes bo pa Moskalova strojnica regljala. Pojva sreči naproti in poskusiva.«

Avram je bil pa topot čmeren:

»Zaklinjam se ti, brate, da danes in včeraj, vedno jadram sreči naproti. Toda, brate, pojdi v miru in mene pusti.«

Pa gre Glišo. Na obvezovališču naleti na — novega zdravnika, ki še ni znal ciganske modrosti. Skrbipolno si ogleda Glišov obraz in zavpije: »Joj, kako zabuhli sta obe lici. Marš, v bolnišnico, saj to je prvi štadij kolere.«

V rezervni bolnišnici vprašajo cigani Glišo: »Glišo, če v Boga verješ, kaj je z bratom Avramom?« »Avram,« zategne Glišo, »naš Avram? Strahopetec je ostal v strelskem jarku.«

Uniforma.

Kr. ogrski ministerialni svetnik dr. Guljšasz je bil prideljen armadnemu poveljstvu.

Brž se je izkazalo, da bo gospod svetnik težko vršil svojo službo v civilni obleki tu sredi samih uniform. Vojni krojač si zategadelj izmislil novo uniformo. Res da je bila malo fantastična, toda bila je lepa in dosti zlatih franž na njej. In zato je bila lepa. Pa tudi gospod svetnik so bili prav »fejst« gospod v njej. — —

Zgodi se, da mora svetnik na prvo službeno potovanje. Stopi v jedilni voz. Komaj pokaže v voz svoje zlate franže, plane k njemu dama: »Gospod kontrolor!!! Oglejte si to pečenko! Je to pečenka, kaj? Vprašam ali je to pečenka!!!«

Čez trenutek pripleše natakav ves omamljen. se globoko prikloni: »Škofovska milost, ukazujete pivo ali vino?«

Odlikovanja.

Bratski zavezniki Avstriji in Nemci so kaj radi drug drugemu pripenjali na prsi odlikovanja. Neka dne pa kar naenkrat ni ne eden nemški častnik dobil avstrijskega zaslužnega križca. Zakaj?

Takle pogovor sta imela avstrij-

ski polkovnik pri 5. armadnem zboru in tja prideljeni pruski major.

Major: »Avstrijci ste pa skopi s križci.«

Polkovnik: »Oho, major, mi smo vam dali 7200 zaslužnih križcev, vi nam pa le 100 svetinj za vojne za-sluge.«

Major: »Počasi, kolega! 7200 kosov zaslužnih križcev po 50 vinarjev kos. Znese 3600 kron. Svetinje za vojne zasluge emajlirane in pozlačene pa stanejo na debelo po 36 kron kos. 100 krat 36 znese ravno 3600 kron. Torej?

Podpis.

Na dopolnilnem poveljstvu v mestu M... so imeli živega vraga za poveljnika. Ljudi je pošiljal v fronto kot se mu je ravno zljubilo. Mož je svojih devetdeset aktov na dan kar mehanično podpisal. Niti prebral ni vsebine.

Lepega dne dobi povelje, naj nemudoma odide na bojno polje v prvo črto, ker mu je višje poveljstvo milostno rešilo njegovo — lastno prošnjo.

Podčastniki so »junaku iz zaledja« podtaknili prošnjo za na bojno polje in mož jo je lastnoročno podpisal.

(Dalje.)

Sempas.

Umrli je gosp. Pepi Savelli, starejši sin gospoda Julija Savellia, podeštata iz Sempasa, nada in up staršev ter prijateljev. V soboto je še vesel podučeval cerkveno petje, v pondeljek so ga prepeljali v sanatoriji S. Giusto v Gorico in po zelo težki operaciji, je podlegel boleznim v sredo zjutraj ob 4.30 uri, v cvetu mladosti, 17 in pol let star. Bil je dijak trgovske šole v Gorici. Kot zelo veren, je živel in kot tak tudi je odšel od nas. Dragi Pepi, spavaj sladko! Teško prizadeti družini, pa naše sožalje.

Sv. Križ pri Ajdovščini.

Nesreča. — Dne 25. t. m. je šel po cesti proti Ajdovščini v vprežnim juncem Valič Franc p. d. Kundrov iz Plač. Predno je došel do prve hiše na Gmajni, mu pridriči za hrbtom luksuzni avto in oplaši mlado žival, da jo je omenjeni težko obvladoval. Brž za luksuznim pridriči neki tovorni avto. Posnovno splašena žival začne dirjati in sune gospodarja v sredo ceste, ravno ko je bil avto tik voza. Avto je Valiča podrl in ga dobesedno pomečkal. Revez je na mestu izdihnil, ker mu je zdrobilo črepanjo in pomečkalo ostale ude. Nesrečni šofer je bil aretiran in pridržan v zaporu. Kmetovalce svarim, naj ne vpregujejo živine, katera ni vajena modernih vozil. — Družini iskreno sožalje.

Spodnja Idrija.

Most za vozni promet čez Idrijo, co je do malega dokončan. Od petka do nedelje so vsled neprestane deževja vse vode močno narasle. Idrija je tako zelo narasla, da je pljuskala voda že na most. Ljudje so s strahom gledali, kdaj da ga privzdigne in odnese. Zakaj potem bi bili zopet za mesec dni brez vozne poti proti Želinu. Mese dni smo sedaj že odrezani, brez zveze. Vendar je to pot novi most dobro prestal hudo preizkušnjo. Docela pa je ob tej povodnji odneslo zasilni mostiček, ki je bil napravljen čez Idrijo za osebni promet. — S Kanomljo je bila vsaka zveza pretrgana, ker so morali vse zasilne brvi in mostičke podreti, v kolikor jih ni narasla Kanomeljca odnesla.

Danes lahko vsaj približno, v kolikor so oškodovanci napovedali, sporočamo škodo, ki jo je napravila povodenj dne 27. sept.

- V Spodnji Idriji za 1141798 L
- V Spodnji Kanomlji 559150 L
- V Srednji Kanomlji 322900 L
- V Gorenji Kanomlji 259000 L
- V Krnicah 128900 L

V teh svotah pa niso še vštetih nekateri oškodovanci, ki so zelo hudo prizadeti, pa so svojo škodo ocenili kar kratko z besedami: vzele vse, uničilo vse. Brez pretiravanja, z mirno vestjo lahko cenimo škodo na dva in pol do tri milijone lir. Pomoč je tukaj zares potrebna in izdatnejša, kakor pa je bila prva podpora. Zagotovil se je odpis davkov, pa ne vemo za koliko let. 17. oktobra se je razglasilo, da prizadeti oškodovanci lahko vložijo prošnjo za odpis davkov do 20. oktobra t. l. V teku dveh dni do treh morajo biti prošnje vložene pri davkarji v Idriji. Iz tega razglasa se jasno vidi, da davčna oblastva malo poznajo naše krajevne razmere, ker nastavljajo tako kratak rok za vlaganje prošnje. Rok za vlaganje prošnje se mora vsekar podaljšati. Sicer pa sam odpis državnega zemljiškega davka, če ne bo kake druge podpore, ne bo veliko izdal!

Pot proti Kanomlji, ki jo dela vojaštvo počasi napreduje. Kakor kaže v Kanomljo ne bo še tako hitro vozne poti.

Dobili smo v osebi g. Ivana Mohoriča, posestnika iz Spodnje Kanomlje občinskega komisarja, ker podeštata, ki je bil imenovan za Sp. Idrijo in Ledine ni hotel sprejeti. Hudo breme si je naložil novi prefekturni komisar in dejanja bodo pokazala, ali je na mestu.

Oj ta vojaški boben!

Pismo iz Firence.

Draga »Straža«! Sprejmi par vrstic in pozdravov od slovenskih fantov letnika 1906., ki služimo pri 69. pešpolku v Firenci. V prvi vrsti pozdrav tebi, draga »G. Straža«, ki nam prinašaš novice iz naše ljube domovine. Srčen pozdrav našim staršem, da ne bodo preveč v skrbeh; saj sedaj leto, ako Bog da, na svidenje. Isto veljaj bratom in sestram in vsem prosvetnim družtvom. Želim, da bi delovala vztrajno na polju krščanske prosvete. Pozdrave fantom, prijateljem, posebno letniku 1907.; naj se le dobro pripravijo in vžijejo še par uric prostosti. Naših zvestih deklet tudi ne smemo pozabiti, če ravno so ona mogoče na nas že pozabila. Bog živi! — Troha Franc, Podlaniše; Gerljevič Viktor, Mallovec; Besednjak Ciril, Gojače; Premru Ivan, Vipava; Čač Bernard, Lonjer - Trst; Černigoi Alojzij, Podkraj; Penko Ludvik, Nerin; Zaden Matej, Drskovče; Klavt Stanislav, Sv. Peter pri Gorici; Žerjal

Valentin, Boljunc; Briščak Alojzij, Sv. Križ pri Trstu; Tavčar Martin, Dutovlje; Stran Jožef, Dolina; Kuljat Valentin, Grgar; Čermel Alojzij, Budanje; Zvonimir Alojzij, Matulje; Nadok Ludvik, Misliče; Kuštrin Ludvik, Sv. gora; Zajec Jožef, Jazne; Jereb Anton, Ledine; Menard Leopold, Godovič; Čerin Alojzij, Sp. Idrija; Bončina Konrad, Sp. Idrija; Česnik Rudolf, Konoblje; Kogej Rajko, Idrija; Cucek Karol, Košana; Milič Karol, Prosek; Volk Franc, Suhorje; Motanja Marij, Bolunc; Knafelc Viktor, Opatija; Trebec Nikolaj, Klejnc; Krivec Alojzij, Prapretno pri Tolminu; Novak Alojzij, t. Bije; Kastelič Alojzij, Št. Bije; Brne Androj, Vrbovo; Šabec Anton, Zagorje; Mohorič Peter, Favane; Černe Valentin, Grgar; Kumar Ivan, Banjšice.

Pozdravi iz Benetk.

Draga nam »G. Straža«! Sprejmi mnogo toplih pozdravov od slov. vojakov službujočih pri 4. pomožni stotniji »Sussistenze«, ker nam vedno prinašaš novice iz naših slov. krajev. — Posebne pozdrave pošiljamo staršem, bratom, sestram, vsem našim prosv. družtvom in slov. dekletom, če se ravno nič več ne spomnijo na nas. Letniku 1907 pa povemo, da jih že čakajo slavoloki. Zato naj se le še poveže teh par mesecev, dokler so na svobodi. Bog živi! — Ambrožič Emil, Spodnje Vreme; Brnetič Anton; Jasen; Mihelj Jožef, Rihemberk; Bizjak Ozvald, Stržišče; Minkuš Viktor, Male Zablje; Roje Franc, Verbica; Ivančič Jakob, Naklo pri Divači; Širca Alojzij, Šturije.

Rim.

Vedno čitamo dopise in pozdrave vojakov iz raznih mest. Oglasiti se moramo tudi mi Rimljani, ki smo še tukaj pri 82. pešpolku. Ni nas več dosti po številu, ker od nas so se ločili in na vse strani se razkropili. Naš polk se je razdrl od 70 Slovencev nas je ostalo tukaj samo še 12. Drugi so odšli v Civitavecchio, kjer so jih razdelili med razne polke. Teško smo se ločili, ker smo bili kot bratje. Dokler smo bili skupaj ga ni bilo večera, da bi se ne slišalo naše petje čez zidovje vojašnice. Pa še nekaj. 7. t. m. je umrl v bolnišnici naš rojak Franc Perdiš iz Drežnice pri Kobaridu. Nalezl si je bolezen na velikih vajah v Umbriji. Spremili smo ga na zadnji poti. Na pokopališču je imel naš stotnik kratek govor, v katerem nam je postavil ranjkega za vzgled. Bil je dober mladenič, tihca značaja; lahka mu boji rim-

ska zemlja. Mi ostali pa iskreno pozdravljamo tebe, »Goriška Straža«, ki nas močno razveseliš, ko priduš med nas, starše, brate, sestre, potem slovenska dekleta ki so nas popolnoma pozabila, najbolj pa letnik 1907. Strukelj Franc, Bača pri Sv. Luciji. Ferfila Jožef, Sežana. Valentinčič Franc, Podbrdo. Valič Rudolf iz Plač pri Ajdovščini. Skrt Jožef, Senica pri Avčah. Urh Stefan, Postojna. Rolih Franc, Ilirska Bistrica. Budal Jožef, Stanjež. Kaštelič Rudolf, Dobropolje pri I. Bistrici. Benčič Alojzij, D. Zemon pri I. Bistrici. Ostruška Edvard, Sežana in Gorkič Ivan, Vrtojba. — Bog živi!

Pozdravi iz Civitavecchie.

Draga »Goriška Straža«! Sprejmi mi pozdrave, katere ti pošiljajo slovenski fantje, ki služimo tu pri 59. polku, 4. stotniji, lahka artilerija. — Pozdravljamo tudi slovenske fante in dekleta, brate in sestre, sploh vse domače. Spominjamo se tudi letnika 1907., kateremu je že pripravljeno mesto. Renčelj Alojz, Povir. Oblesček Jožef, Tolmin. Glažar Ivan, Postojna. Bastjančič Anton, Vrtojba. Kosmačič Franc, Stanovišče. Mugerli Avgust, Lig. Črne Vladimir, Prvačina.

Pozdravi fantov - orožnikov.

Slovenski fantje - orožniki pošiljamo srčne pozdrave iz daljnega mesta Ncanlja staršem, bratom in sestram in tudi našim nezvestim dekletom, ki so na nas popolnoma pozabile. Najtoplejše pa pozdravljamo našo Soško dolino in naš cejnjeni list »Goriško Stražo«, katera nam vedno prinaša novice iz domačih tal. Pozdravljeni vsi. — Čaruga Franc, Idrija pri Bači; Dugar Ivan, Ročinj; Furlan Franc in Furlan Ernest, Prvačina; Čebtron Jožef, Rihemberk; Curk Matija, Dolga poljana; Furlan Ivan, Brje - Rihemberk; Frandolič Alojzij, Dol pri Mirnu; Kos Viktor, Idrija.

Pozdravi železničarjev.

Slovenski železničarji pošiljajo iz provincije Parma srčne pozdrave svojim dragim ženkam, otročičem, staršem, bratom, sestram, znancom, prijateljem in vsen čitateljem »G. Straže« in jim kličemo »Bog živi«: Šorli Ivan, Koritnica pri Grahovem; Kenda Jakob, Grahovo; Laharnar Miha, Podmelec; Trojer Miha, Podbrdo; Debeljak Feliks, Hudažujna; Wolf Leopold, Podbrdo; Kofol Franc, Sv. Lucija; Divinar, Plavec; Trojer Jožef, Podbrdo; Trojer Franc, Trtnik; Rolih Andrej, Sv. Lucija; Kokošar Peter, Koritnica pri Grahovem; Terpin Peter, Pod-

BOŽJA ROSA.

Prišla nam je v sobo bela, gosposka knjiga, in se je ustavila na mizi kakor bela ptica in nam pripoveduje čudovito lepe reči: kako je zraste mlad junak Alojzij Gonzaga, zastavonoša katoliške mladine.

Takoj ob začetku povemo vsem, ki se čudijo, da je sveti Alojzij junak, da je ta naš katoliški brat, ki ga nemarni in neuki pisarji slikajo kot solzavega sanjača, ki sklanja žalostno glavo nad mrtvaškimi rokami — res bil junak! Imel je železno voljo, zidal je smotno in po vztrajnem načrtu božji hram v svoji duši, pogumno in s fantovsko odločnostjo je zagrabil vsa prašanja vsakdanjega življenja in jih vrlo rešil.

In to nam na čudovito lep način pripoveduje knjiga »Sveti Alojzij«, študije in pesmi, ki jo je spisal pesnik Silvin Sardenko. Posvetil jo je »njim ki mislijo — se bore — in verujejo«. Z nežnimi, a sila jasnimi potezami nam je v nji naslikal pravo podobo angelskega junaka, svež, rosen obraz velikega umetnika, ki je poln skrivnostnega

veselja klesal iz sebe lepo, popolno osebnost. Pesnik nam v desetih odstavkih v prozi in v osmerih venci pesmi kaže kako je rastle Alojzijeva duša: Učenec — Vitez — Angel — Apostol — Mojster — Romar — Mučenec — Redovnik — Svetnik — Vzornik. Organično, naravno, v viharjih in v veselem solncu se vije to čudovito drevo v višavo in nanj pada bogata božja rosa milosti — dokler v poslednjih poglavjih ne stoji pred nami v žaru najvišje lepote in dovršenosti, junak, vodnik in vzornik katoliške mladine.

Iz te knjige nam odseva Alojzij bojevnik. Mladenič, ki se z jekleno eneržijo bori za to, da bi mogel iti pot, ki si jo je začrtal. Bori se z gnilim dvorom, bori se z očetom, bori se s seboj. Kako plane iz njegove duše krik: *Kristus, Kristus, kaj se je zgodilo! Svet je planil name z divjo silo. Kamnajo po vsch me knežjih dvostrih. sodijo na vsch me strogih zborih. Krivde name padle so velike: tudi oče šel je med sodnike. Z mano dela kakor s hudodelcem. Jaz pa s tvojim se napajam vrlcem. Duša moja vpije po Kraljici, Tolažnici, sladki Mučenici.*

Iz Sardenkove knjige se ljubeznjivo prikazuje obraz nežnega, fino čustvujočega človeka, ki je bil dober sin, zvest pomočnik in prijatelj, nežen in spoštljiv napram dekletom in ženam, pravi značaj in vitez.

Dobro mi pri vas je biti, mati, kadar polna vernih ste besed, kakor mleko pijem božjo roko, božjo milost pijem kakor med.

In vidimo Alojzija, kako globoko spoštuje dekle, ki hrepeni da bi si zgradila dom, da bi postala možu družica, hiši svečenica. Lepe želje, svete želje! On pa si je že zbral drugo pot:

*Leonora, Leonora!
Up se tvoj spolniti mora.
Lepe želje, svete želje,
kakor božje so povelje.
Ali k meni, sestra, k meni
upom vsako pot zakleni.
Up za upom ti ovne,
če si kneza misliš mene.
Drug bo zate v ure zlate
vse pripravil: raj in svate.
Leonora, Leonora!
Zame post je in pokora.*

Post in pokora! Kakor udarja kipar z letom v kamen, da izklesče lep kip, tako klesče mladenič svoje

srce s pokoro, z zatajevanjem, da bo lepo, trdno in sveto. In po dolgem boju se mu izpolni davna želja. Oče mu dovoli vstopiti v samostan in mu kliče s solznimi očmi:

*Pojdi, dete ljubljeno,
cvet mladosti moje;
spremljajo te angeli
in bridkosti moje.*

Tako stopa mladi junak na najvišji vrh svojega življenja, v samostansko celico, v tih kraj, kjer dozori najzlahtnejši sadovi srca: Ljubezen božja ponižnost, čistost duha, in silni, od ljubezni užgani človek gre v času, ko je izbruhnila kuga, med bolnike, jih pobira po cestah, nosi v bolnice in jim streže — on, ki je bil sin kneza Gonzage, a je sedaj sin Kristusov.

Pa še zadnje poglavje Sardenkove knjige! »Svetnik... Visoko je postavila Cerkev junaka Alojzija, da sije katoliški mladini že sedem stoletij, z vedno večjim sijajem, vedno bolj ljub vsem, ki se borijo in iščejo božje pravice:

Rod mladih ljubi višje ideale!
Naj bi mladi slovenski rod vzljubil ta visoki ideal, to luč, ki gori na božji gori!

Darovi za poplavljenice.

Benedikt Avgusta Poniž 25 L; Dr. Aleksij Rojec, Gorica 35 L; Neimenovana v Gorici 5 L; Bratuž Joško, Gorica 10 L; Angel Kodrič, trgovci v Gorici 50 L; N. N. 50 L; N. N., Rute pri Volčah 100 L; Dr. Andrej Pavlica prof. bog., Gorica 50 L; —ič, Gorica 5 L; Velušček Alojzij, Nymegen, Holandija 2.50 hol. gold.; Ivan Štrancar, Štrancarji-Planina 100 L; Kobal Filip, Štrancarji 10 L; Kobal Ivan, Štrancarji 2 L; Kodrič Alojzij, Štrancarji 2 L; Štrancar Filip, Štrancarji 8 L; Trbižan Franc, Štrancarji 10 L; Bačar Valentin, Štrancarji 2 L; Štokelj Anton, Štrancarji 5 L; Marc Viktor, Planina 10 L; Božič Josip, Planina 5 L; skupaj 484 L in 2.50 hol. gold. (Denar pri upravi.)

Nabral g. Brajnik Ivan, občinski obhodnik in denar izročil odboru za poplavljenice, ki se je v ta namen ustanovil v Štandrežu. — Nanut Alojzij št. 144, L 5; Lutman Benedikt št. 162, L 10; Brisko Avgust št. 160, L 10; Zavadlav Jožef št. 131, L 5; Marvin Andrej št. 129, L 10; Lutman Jožef št. 127, L 50; Nanut Ana št. 203, L 5; Tabaj Avgust št. 147, L 5; Lutman Jožef št. 196, L 5; Cingerli Rudolf št. 283, L 5; Cingerli Jožef št. 132, L 10; Cingerli Jožef št. 133, L 5; Zavadlav Matilda št. 130, L 5; Zavadlav Anton št. 80, L 20; Pavletič Franc št. 279, L 4; Breščak Karol št. 209, L 5; Pavletič Viljem št. 94, L 5; Paškulin Peter št. 109, L 5; Hoban Franc št. 169, L 15; Molar Natalija št. 167, L 5; Nanut Jožef št. 155, L 15; Nanut Karol št. 155, L 5; Nanut Anton št. 152, L 5; Nučič Jožef št. 113, L 2; Zavadlav Jožef št. 137, L 5; Pavlin Franc št. 138, L 1; Nanut Stefan št. 121, L 5; Zavadlav Marija št. 297, L 3; Zavadlav Silvester št. 117, L 3; Nardin Franc št. 79, L 5; Nanut Janez št. 78, L 5; Nanut Anton št. 78, L 10; Devetak Franc št. 277, L 20; Brankovič Ivan št. 256, L 5; Makuc Ivan št. 254, L 2; Turri Alojzij št. 99, L 3; Hoban Jožef št. 104, L 5; Lutman Peter št. 18, L 10; Hoban Silvester št. 205, L 5; Pavlin Andrej št. 193, L 4; Plesničar Ivan št. 33, L 5; Zavadlav Andrej št. 39, L 25; Budal Andrej št. 13, L 3; Nardin Jožef št. 8, L 15; Kuzmin Anton št. 223, L 20; Leban Jožef št. 7, L 5; Brajnik Emil št. 235, L 2; Marušič Franc št. 244, L 7; Mučič Jožef št. 231, L 5; Markočič Marija št. 171, L 2; Paškulin Jožef št. 173, L 5; Zavadlav Ignac št. 208, L 10; Tomsič Jožef št. 33, L 5; Lutman Jožef št. 12, L 5; Nanut Anton, 225, L 3; Filej Jožef št. 275, L 5.

Darovi za sklad »Goriške Straže«.

Katarina Medvešek, Gorica 2 L; N. N., Podgora 5 L; Gregorič Fr., Volčjadraga 3 L; Habe Jera, Vojško 1 L; Peros Alojzij, vojak v Rimu 1 L; Škvor Anton in njegov brat, Cote d'Or 10 L; N. N., Sv. Lucija 10 L; Prosvetno društvo »Slavec«, Banjšice 10 L; Štrancar Ivan, Štrancarji Planina 10 L; Fišer Anton, Črnič 2 L; Romarji društva »Kraški Slavček« na Sv. Gori 6 L; Bratuž Stefan, Kozaršče 5 L; skupaj 65 L; zadnji izkaz: 7147 L 80 stot. in 2.50 hol. gold.; z današnjim: 7212 L 80 stot. in 2.50 hol. goldinarjev.

Listnica uredništva.

Logarska pri Podmelcu: Obnašanje dotičnega človeka je res vse obsojno vredno, če je tako kot poročate. Ker ga pa nihče ne vpoštevata, ne zasluži, da bi njegova neznanost osebica prišla v »Stražo«. Oglasite se še kaj. Pozdrav!

Učenka 14 let stara, želi vstopiti v trgovino k poštenim in strodim gospodarjem. Naslov pove uprava.

Enonadstropna hiša z eno njivo zemljišča v Solkanu, Via Moncoro na št. 319, je na prodaj. — Cena ugodna.

Zahvala.

Ob priliki težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega ljubljenega očeta, starega očeta in tasta gosp.

Ivana Fonzarja

veleposestnika v št. Mavru

se najpristréneje zahvalujemo vsem, ki so na katerikoli način izkazali nepozabnemu pokojniku zadnjo čast. Maša zadušnica bo v sredo 27. okt. ob 6 uri v Solkanu. Žalujoči ostali.

VABILO

k

REDNEMU OBČNEMU ZBORU

Ljudske posojilnice v Solkanu,

ki se bo vršil v nedeljo dne 14. novembra 1926 koj po popoldanski službi božji v uradnih prostorih hšt. 224.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Potrjenje računskega sklepa za leto 1925.
4. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se boče vršil dne 28. novembra t. l. na istem kraju in ob isti uri z enakim dnevnim redom drug občni zbor, ki boče sklepčen ne oziraje se na število navzočih članov.

Načelstvo.

Iščem nujno pekovskega pomočnika. Naslov pri upravi »Goriške Straže«.

Na prodaj je v Lomu posestvo, obstoječe iz hiše s hlevom, njivo, travnikov, različnim sadnim drevjem na najlepšem kraju tik vasi, vse okoli hiše. Natančneje se izve pri upravi lista ali pa pri Sv. Luciji št. 84.

Veliko posestvo obstoječe iz 7 gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, senožeti in gozdov, v povprečni meri 24 ha zemlje ter z vsem inventarjem in živino, trgovino z mešanim blagom in gostilno se odda v najem ali prodaja. Posestvo je oddaljeno en četrt ure od postaje Sv. Lucija. Natančnejša pojasnila daje lastnik Ignacij Kovačič, posestnik, Idrija pri Bači št. 6, p. Sv. Lucija ob Soči.

Harmonij, velik, v dobrem stanju, iz pred vojne, je na prodaj v trgovini g. I. Kacina, Piazza Tomaseo št. 29. Cena po dogovoru.

TROPINE

kupuje

žganje - silovoc

prodaja

na drobno in debelo Distilleria Goriziana, Viale XX Settembre 23 v Gorici.

Vsem ljubiteljem zimskega cvetja naznanjam, da so mi dospele iz Holandije čebulice raznobarnih hijacint, polnih in enostavnih, tulipanov, frezij, cesarskih kron (Frittilaria imperialis), narcizov ter gomolji »škrnicelnov« (Calla aethiopica). Čebulice prodajam po najnižjih cenah ter jih razpošiljam tudi po pošti. »Vinoagraria« (Just Ušaj) — Gorica, Piazza Vittoria 4.

Kdor želi kupiti posestvo v Jugoslaviji, naj se obrne na splošno znano in največjo posredovalno pisarno v Sloveniji »Posesta, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24. Tvrška izdaja svoj list, v katerem oglašuje veliko število najraznovrstnejših posestev. Naročnina letno Din. 20, polletno Din. 10. Na željo pošljemo 1 številko brezplačno na ogled.

NAŠA VINA, dobra, po nizkih cenah, tudi v manjših količinah; marsalo, vermut, grenčice, žganje, vinski jesih itd. prodaja trgovina v ulici Ascoli št. 31 (na vogalu trga Korenj, de Amicis).

KRTOVE KOŽE

kupujem

Pasti in poduk na vprašanja

W. WINDSPACH

GORICA, VIA CARDUCCI 6

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 92 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga črnihga platna iz znane tovarne Schenkeri & Rajmann, vsestranska hlaga za perence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suhna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Katoliška knjigarna - Gorica

ulica Carducci 2 (Montova hiša)

Za šolsko leto 1926 - 27

ima Katoliška knjigarna ogromno zbirko vseh postavno predpisanih tipov šolskih zvezkov in vseh za šolo spadajočih predmetov. Velika zaloga risarskih potrebščin, Fabriano papirja raznih vrst, risarskega orodja, tušev vseh barv in druge risalne predmete. — Velika izbira slovenskih in italijanskih leposlovnih knjig. — Cene v istini brez konkurence. — Pravkar je izšel tudi

Vedež 1927

katerega ima Kat. knjigarna v izključni razprodaji za Goriško. Cena kakor lani: Lir 4 za izvod.

Trgovcem običajni popust.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 29. 10. 1926.

»Conte Rosso« 19. 11. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Conte Verde« 13. 11. 1926.

»Principessa Maria« 23. 11. 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh.

v Avstralijo:

»Re d'Italia« 10. 12. 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

v GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14
SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu
v Gorici, na Travniku št. 20
ob sobotah in nedeljah pa
tudi v Ajdovščini št. 146
nasproti Ljudskemu vrhu.

GRAMOFONI prenosni

od 175-250, 330-540, 600-1000 lir.

Nove gramofone s kovčki z veliko izberoplošč (Valencia, Manette, Seminola, Valentine) v knjigarni WOKULAT Gorica, Corso V. E. 7 (vogal ul. Barzelini)

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. ja Pikla. Laboratorij otvoren že leta 1918. — Sprejema od 9. do 12. in od 2. 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. —